

UDRUGA ZA PRIRODU, OKOLIŠ I ODRŽIVI RAZVOJ

Izvještaj o radu

01.01.2016. - 31.12.2016.

Split, listopad 2016.

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	3
2.	AKTIVNOSTI I REZULTATI PROGRAMSKIH PODRUČJA DJELOVANJA	4
2.1.	Program zaštite prirode.....	4
2.2.	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	17
2.3.	Međuprogram edukacije i informiranja	25
2.4.	Sudjelovanje u kreiranju javnih politika	32
3.	UNAPREĐIVANJE ORGANIZACIJE RADA I UPRAVLJANJA UDRUGOM	36
4.	EVALUACIJA RADA, EDUKACIJA I USAVRŠAVANJE	37
	ZAPOSLENIKA I VOLONTERA.....	37
5.	LJUDSKI KAPACITETI I STRUKTURA UPRAVLJANJA	39
5.1.	Članstvo	39
5.2.	Upravni odbor	39
5.3.	Zaposlenici.....	40
5.4.	Volonteri.....	42
5.5.	Programi društveno korisnog učenja	44
6.	UMREŽAVANJE I PARTNERSTVA	45
7.	VIDLJIVOST I ODNOSI S JAVNOŠĆU	47
8.	IZNALAŽENJE SREDSTAVA	48
8.1.	Natječaji za bespovratna sredstva.....	48
8.2.	Društveno poduzetništvo i samofinanciranje.....	49
9.	FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ.....	52

1.**UVOD**

2016. godinu obilježilo je urušavanje sustava podrške organizacijama civilnoga društva kroz smanjivanje postotka financiranja Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva predviđenog Uredbom o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2016. godinu. Udruga Sunce je u 2016. godini koristila sufinanciranje kroz 3. godinu institucionalne podrške, te je smanjivanje finansijskih sredstava institucionalne podrške za jednu trećinu zahtijevalo prilagodbu, a kako bi se osiguralo daljnje uspješno djelovanje Udruge, sačuvala radno mesta i djelotvornost tima. S druge strane Udruga Sunce je za 2016. godinu imala ugovorenog niza projekata i usluga te je ukupan broj zaposlenika bio najveći u povijesti Udruge. Tako da su se problemi povezani sa spomenutim neočekivanim mjerama počeli odražavati tek krajem godine. Udruga i zaposlenici suočili su se s neizvjesnošću financiranja povezanim sa završetkom trogodišnje institucionalne podrške te nekoliko višegodišnjih projekata te iščekivanjem odobrenja projekata odaslanih na natječaje kao i iščekivanjem planiranih natječaja Europskog socijalnog fonda.

Unatoč otežanom radu u navedenim okolnostima rezultati rada u 2016. godini iznimni su te nije moguće izdvojiti određeni projekt ili aktivnost.

U nastavku je pregled programskih aktivnosti i aktivnosti vezanih uz organizacijski razvoj u 2016. godini. Detaljnije obavijesti o provedenim aktivnostima redovito objavljujemo na osnovnoj Internet stranici Udruge, www.sunce-st.org te osnovnoj Facebook stranici kao i Internet i Facebook stranicama pojedinih projekata.

2.**AKTIVNOSTI I REZULTATI PROGRAMSKIH
PODRUČJA DJELOVANJA****2.1. Program zaštite prirode**

U okviru programa u 2016. godini provodili su se dolje navedeni projekti i usluge.

Kao i kroz prethodne godine pružene usluge podudarale sa specifičnim ciljevima programa.

PROJEKT SEA-Med Project - Field Project in Croatia-

Projekt *Develop a sustainable tourism management plan for Lastovo Islands and Telašćica Nature Parks in Croatia* (SEA-Med) imao je kao temeljni cilj razvoj održivih gospodarskih aktivnosti u parkovima prirode Lastovsko otočje i Telašćica. Putem projekta pružena je podrška provedbi planova upravljanja parkova prirode Lastovsko otočje i Telašćica te su razvijeni planovi održivog turizma. Unaprjeđenje prakse održivog turizma, promicanje inicijative turizma temeljenog na prirodnim vrijednostima, prepoznavanje finansijskih mehanizama morskih zaštićenih područja kao i promicanje održivog ribolova bili su specifični ciljevi projekta.

Projekt SEA-Med Hrvatska koordinirala je i provodila Udruga Sunce, a u partnerstvu sa Svjetskim fondom za zaštitu prirode (WWF), Ministarstvom za zaštitu okoliša i prirode (MZOIP), Ministarstvom turizma, Državnim zavodom za zaštitu prirode (DZZP), te javnim ustanovama za upravljanje parkovima prirode Telašćica i Lastovsko otočje.

Trajanje projekta: 01. ožujka 2014. – 28. veljače 2017.

Proračun projekta: 2.462.400,00 kn

Donatori projekta: MAVA fondacija, FFEM, EU, UNEP/MAP, CEPF

Slika 1. Svečano predstavljanje Plana održivog turizma na Dugom otoku

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Svečano su promovirani planovi održivog turizma za PP Telašćicu (uključujući cijeli Dugi otok) i PP Lastovsko otoče.
- Osnovana je socijalna zadruga „Salima“ čiji su članovi predstavnici lokalnih zajednica Dugog otoka.
- U suradnji s vanjskim stručnjakom organizirani su radni sastanci sa zaposlenicima Javne ustanove Telašćica s ciljem izrade Poslovnog plana JU.
- Provedene su određene aktivnosti planova održivog turizma: izrađene i postavljene dvije poučno-interpretativne staze (kopnena na PP Lastovsko otoče, podmorska za PP Telašćica), izrađeni promotivni materijali i sl.
- U suradnji s vanjskim stručnjakom organizirane su prezentacije o Agro okolišnim mjerama za lokalne zajednice partnerskih Parkova.
- Održane su trening radionice za djelatnike turističkog sektora na temu interpretacije vrijednosti morskih zaštićenih područja.
- Izrađeni su brojni promotivni materijali:
 - za Lastovsko otoče (promo video; zabavna karta, mala kuharica)
 - za Telašćicu (vodič po Dugom otoku, brošura o održivim turizmu, mala kuharica)
 - brošura vezana za ribolovni turizam (za ribare)
- Sudjelovali smo u nekoliko sastanaka vezanih uz Pravilnik o zaštićenim ribolovnim područjima i načinu obavljanja ribolova koje je organiziralo Ministarstvo poljoprivrede.
- Za predstavnike javnih ustanova morskih zaštićenih područja organiziran je četverodnevni trening na temu marketinga u morskim zaštićenim područjima.

- Sudjelovali smo na nekoliko međunarodnih skupova na kojima smo podijelili naša iskustva i znanja stečena tijekom projekta.
- Sudjelovali smo u prvom sastanku Radne grupe za provedbu Akcijskog plana Zelenog turizma koji je organiziralo Ministarstvo turizma.

Projekt „Developing and implementing sustainable practices in sustainable tourism infrastructure and in local tourism facilities-In the framework of the Sustainable Economic Activities in the Mediterranean (SEA-MED)“

Opći cilj projekta bio je podržati i promovirati održive prakse u malim turističkim objektima na području parkova prirode Telašćica i Lastovsko otočje. Projekt je odobren kao mali grant u okviru projekta SEA-Med.

Slika 2. Solarni paneli u kampu Skriveni na otoku Lastovu

Trajanje projekta: 15. ožujka 2015. do 28. veljače 2016.

Ukupan odobren iznos od strane MAVA fondacije je 13.955,00 Euro.

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Održano je po jedno predavanje za predstavnike turističkih objekata na području parkova prirode Lastovsko otočje (22.02.2016.) i Telašćica (13.03.2016.) s ciljem promocije mjera odvajanja otpada s naglaskom na kompostiranje te su ove mjere implementirane u 8 turističkih objekata na području Lastova i 9 na području Dugog otoka. Na predavanju u parku prirode Lastovo bilo je 13 sudionika, dok je na predavanju u Telašćici bilo 12 sudionika.
- Izrađeno je ukupno 540 naljepnica za promociju štednje vode, struje i kompostiranja

Na temelju studije „Preliminarni pregled stanja i prijedlog održivosti kampa Skriveni na otoku Lastovu“ izrađene u 2015. postavljeni su solarni paneli te druga energetski štedljiva oprema u kampu Skriveni.

USLUGA pružanja tehničke pomoći u procjeni morskog otpada u Jadranu i postavljanju prioriteta za buduće aktivnosti rješavanja problema za potrebe Instituta za oceanografiju i ribarstvo

Usluga se provodila u okviru projekta IPA Adriatic CBC programa 2007 – 2013 pod nazivom "Sustav upravljanja morskim otpadom u Jadranskoj regiji" – (engl. „Derelict Fishing Gear Management System in the Adriatic Region), (skraćenica projekta: DeFishGear), a koji se bavio širim kontekstom problematike morskog otpada i u konačnici trebao rezultirati strateškom procjenom na regionalnoj razini. Projekt povezuje programska područja Udruge, odnosno program Zaštite okoliša i održivog razvoja i program Zaštite prirode. Udruga Sunce bila je odgovorna za radni paket 4 projekta u okviru kojeg je bilo potrebno izvršiti procjenu stanja i količine morskog otpada, na morskom dnu, plažama i plutajućeg otpada, zadanom metodologijom.

Trajanje usluge: 15. rujna 2014.- 28. veljače 2016.

Vrijednost usluge: 400.000,00 kn bez PDV-a.

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Održana je prezentacija rezultata provedbe DeFishGear projekta i rezultata monitoringa morskog otpada, 02.03.2016. u Kotoru, a u organizaciji Institute of marine biology. Sudionici ovog događanja bili su predstavnici partnera na projektu.
- Održana je prezentacija rezultata provedbe DeFishGear i rezultata monitoringa morskog otpada, u okviru događanja u organizaciji Instituta za hidrotehniku u Sarajevu, 25.-28.04.2016., Sarajevo.

PROJEKT „Partnerstvo za održivo korištenje zaštićenih dijelova prirode u Dalmaciji- Priroda Dalmacije“

Projekt je imao za cilj razviti i unaprijediti suradnju organizacija civilnog društva i javnih ustanova u održivom korištenju zaštićenih područja i NATURA 2000 područja u Dalmaciji.

Koordinator projekta bila je Udruga Sunce, a partneri Ekološka udruga „Krka“ Knin te javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima Splitsko-dalmatinske, Šibensko-kninske i Dubrovačko-neretvanske županije koje su surađivale na brojnim aktivnostima vezanim za unaprjeđenje upravljanja zaštićenim područjima, dalnjem razvoju Zelenih izleta te na promociji aktivnog turizma.

Donatori projekta: Projekt se financira unutar Nacionalnog programa za Hrvatsku u sklopu EU IPA komponente Pomoć u tranziciji i jačanju institucija. Ugovorno tijelo u Republici Hrvatskoj je Središnja agencija za financiranje i ugoveranje programa i projekata EU (SAFU).

Slika 3. Edukativna igra na poučnoj stazi Krčić

Trajanje projekta: 17. rujna 2014. do 17. ožujka 2016.

Proračun projekta: Ukupna vrijednost projekta 138.759,33 EUR, a EU sufinancira projekt s 124.744,64 EUR

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Dovršen plan upravljanja zaštićenim područjima u Splitsko-dalmatinskoj županiji.
- Dovršena poučna staza Krčić u Šibensko-kninskoj županiji i te poučna staza u Konavlima, pokraj rijeke Ljute u Dubrovačko-neretvanskoj županiji te održana svečana otvaranja staza.
- Izrađen i distribuiran promo video „Budi prirodan, budi aktivan“ te istoimena brošura.

USLUGA „Monitoring (praćenje stanja) vidre (*Lutra lutra L.*) na području Nacionalnog parka Krka“

Naručitelj: Javna ustanova Nacionalni park Krka

Trajanje usluge: Usluga je ugovorena u listopadu 2016. s rokom izvršenja 30. prosinca 2016.

Vrijednost usluge: 12.960,00 kn bez pdv-a

U okviru ove usluge provedeno je praćenje stanja vidre (*Lutra lutra L.*) u 2016. godini na područjima kojima upravlja JU Nacionalni park Krka.

PROJEKT „Kartiranje, monitoring i upravljanje prekograničnom Natura 2000 mrežom na moru“ skraćenog naziva „4M“

Projektom se s želi potaknuti prekogranična suradnja Hrvatske i Crne Gore vezano za zaštitu podmorja. Udruga Sunce je koordinator projekta, a partneri na projektu su Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Dubrovačko – neretvanske županije te crnogorski partneri, ekološka udruga Green Home i Agencija za zaštitu životne sredine Crne Gore.

Opći cilj projekta je poboljšanje upravljanja i smanjenje utjecaja na morska staništa i vrste od interesa za EU Zajednicu u prekograničnom području.

Specifični ciljevi su:

- Povećati kapacitete i poboljšati međusektorskiju suradnju u identifikaciji, monitoringu i upravljanju morskim staništima i vrstama.
- Povećati kapacitete za prikupljanje podataka o rasprostranjenosti i statusu morskih staništa i vrsta.
- Povećati svijest glavnih korisnika Jadranskog mora kako bi se smanjio njihov utjecaj na morski okoliš.

Vrijednost projekta: Ukupna vrijednost projekta je 333.253,39 eura, a EU financira projekt s 283.265,39 eura

Trajanje projekta: 15. srpanj 2015. - 15. srpnja 2017.

Donator projekta: Projekt se financira u sklopu Programa prekogranične suradnje Hrvatska – Crna Gora (IPA II b 2012/2013). Ugovorno tijelo u Republici Hrvatskoj je Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske. Za projekt je odobreno sufinanciranje od strane Ureda za udruge Vlade RH u iznosu od 105.329,97 kn.

Slika 4. ABC trening, Čilipi**Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:**

- Održan je seminar „Identifikacija i upravljanje morskim Natura 2000 područjima“ u trajanju od 26.-28.04.2016. u Dubrovniku, Hotel Lero za ukupno 128 sudionika. Sudionici seminara bili su predstavnici institucija, organizacija civilnog društva i ostalih sektora vezanih uz zaštitu prirode, ribarstva, turizma, održivog razvoja i znanstvena zajednica iz Hrvatske i Crne Gore, ali i drugih zemalja EU, lučka kapetanija, predstavnici lokalne i regionalne samouprave.
- Održan trening „Jačanje kapaciteta za kartiranje i monitoring“ u Petrovcu, Crna Gora od 06.-10.06.2016. za ukupno 13 sudionika.
- Održan je ronilački teren „Kartiranje morskih vrsta i staništa za područje Natura 2000 Akvatorij ispred Konavoskih stijena“ u Moluntu od 27.06.-10.07.2016. uz sudjelovanje 11 direktnih korisnika zaposlenika i volontera Udruge Sunce i zaposlenika Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Dubrovačko – neretvanske županije te crnogorskih partnera, ekološke udruge Green Home, Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore i udruge MedCEM.
- Održan je GIS trening u Tivtu, Crna Gora od 18. – 22. 07. 2016. za 10 sudionika predstavnika projektnih partnera i organizacija civilnog društva.
- Održan je ronilački teren „Kartiranje morskih vrsta i staništa na području Crna Gora područje obale od Rta Arza do uvale Luštica“ od 07.-11.09.2016. za 8 zaposlenika Udruge Sunce i volontera Udruge Green Home, Društvo ekologa Crne Gore, Institut za biologiju mora Kotor, Udruge MedCEM.
- Održan je ronilački teren „Kartiranje morskih vrsta i staništa na području Crna Gora području od mjesta Bigova (zaljev Trašte) do Rta Platamuni (CG)“ od 26.09.-02.10.2016. za 13 zaposlenika Udruge Sunce i volontera Udruge Green Home, Društvo ekologa Crne Gore, Institut za biologiju mora Kotor, Udruge MedCEM.
- ABC trening održao se u trajanju od 18. – 20. 10. u Hotelu Konavle (Čilipi) s ciljem prijenosa znanja i vještina planiranja upravljanja zaštićenim područjima za 18 direktnih korisnika. Direktni korisnici su bili predstavnici Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore, Crnogorskog Društva Ekologa, Opštine Kotor, Grada Dubrovnika, Upravnog odjela za zaštitu okoliša dubrovačko neretvanske županije, Parka prirode Lastovsko otočje, Javne ustanove Rezervat Lokrum kao i predstavnici projektnih partnera Green Home, Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore, Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije i Udruge Sunce.
- Izrađen je i distribuiran Priručnik za zaštitu mora i prepoznavanje živog svijeta Jadrana (600 komada)
http://sunce-st.org/wp-content/uploads/2016/10/Prirucnik_za_zastitu_mora_Final_screen.compressed.pdf. Direktni korisnici su javne ustanove, ronilački klubovi, organizacije civilnog društva, studenti i volonteri, znanstvena zajednica, nadležna ministarstva i agencije.

- Izrađen je i distribuiran Priručnik za inventarizaciju morskih staništa (600 komada) http://sunce-st.org/wp-content/uploads/2016/10/MorskaStanista_web-verzija.pdf. Direktni korisnici su javne ustanove, ronilački klubovi, organizacije civilnog društva, studenti i volonteri, znanstvena zajednica, nadležna ministarstva i agencije.
- Izrađena je i distribuirana bojanka Neka plavo ostane plavo na hrvatskom i crnogorskom jeziku (4000 komada). Direktni korisnici su djeca predškolskog uzrasta i odgajateljice, indirektni korisnici su roditelji i šira javnost.
- Izrađena je i distribuirana crtanka Tajni život morske trave na hrvatskom, crnogorskom i engleskom jeziku (2000 komada). Direktni korisnici su djeca predškolskog uzrasta i odgajateljice, indirektni korisnici su roditelji i šira javnost.
- Izrađen je plakat Poštujte Amazonu Mediterana na hrvatskom, crnogorskom i engleskom jeziku (700 komada). Direktni korisnici su nautičari, ronioci, ronilački klubovi, turističke agencije, marine.
- Izrađena je brošura Poštujte Amazonu Mediterana na hrvatskom, crnogorskom i engleskom jeziku (20 000 komada). Direktni korisnici su nautičari, ronioci, ronilački klubovi, turističke agencije, marine.
- Izrađen je Video o očuvanju posidonije i za podizanje svijesti na:
 - crnogorskom jeziku <https://www.youtube.com/watch?v=537pAAHpHXU>
 - engleskom jeziku <https://www.youtube.com/watch?v=qeLUWePVUEQ>.
- Izrađen je video za monitoring Posidonije: na engleskom jeziku s hrvatskim titlovima <https://www.youtube.com/watch?v=rekYFpQQz2s>.
- Izrađen je i proveden Program edukacije u svrhu podizanja razine svijesti kod lokalnih prekograničnih zajednica, posebno djece školske i predškolske dobi. Direktni korisnici su djeca školske i predškolske dobi zajedno s odgajateljima i nastavnicima na području Dubrovačko neretvanske županije i Crne Gore (ukupno 167 dionika uključeno kroz 7 radionica).
- Organizirane su i provedene akcije čišćenja podmorja na području otoka Lokruma i Rijeke Dubrovačke u Dubrovačko neretvanskoj županiji. Direktni korisnici bili su ronioci, projektni partneri i volonteri. Indirektni lokalna zajednica, nautičari, turisti, ronioci, šira javnost. Ukupno 50 direktnih korisnika na 2 ekološke akcije.
- Postavljena je i otvorena izložba Neka plavo ostane plavo na ukupno 4 lokacije. Direktni korisnici bili su projektni partneri, ostale javne ustanove u sektoru zaštite uprave, lokalna i regionalna samouprava, znanstvena zajednica, turisti, djeca školske i predškolske dobi, lokalno stanovništvo ukupno cca 100 000 korisnika.

USLUGA „Izrada projektne dokumentacije za projekt kartiranja morskih staništa na području Jadranskog mora u nadležnosti Republike Hrvatske“

Svrha ove usluge je izrada projekte dokumentacije za natječaj za kartiranje morskih staništa Jadrana, iz strukturnih fondova EU.

Trajanje usluge: 23. rujna 2015.-23. rujna 2016.

Proračun usluge: 330.000,00 kn bez PDV-a, s PDV-om 412.500,00 kn.

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Proveden je konzultacijski razgovor s 34 organizacije dionika iz sektora zaštite prirode, ribarstva, pomorstva, znanstveno-istraživačkih institucija, organizacija civilnog društva te privatnog sektora. Prikupljene su informacije o specifičnim potrebama pojedinih sektora vezano za kartu staništa, postojećim podacima i interesima za buduća kartiranja.
- Organizirane su dvije radionice za dionike (14.04.2017.-27 institucija, 49 sudionika, i 25.05.2017., 22 institucije, 37 sudionika) koje su obuhvatile teme: Pregled iskustava mediteranskih zemalja u izradi karte morskih staništa; Nacionalna iskustva u izradi karte kopnenih staništa; Pregled postojećih dostupnih prostornih podataka o obalnim i morskim staništima hrvatskog dijela Jadrana; Dodatne moguće metode i načini prikupljanja podataka; Mogući scenariji kartiranja staništa s obzirom na prioritetna staništa, područja, raspoložive podatke i cijene predloženih metoda kartiranja; Elementi kvalitete buduće karte obalnih i morskih staništa; Osnovni uvjeti budućeg natječaja za uslugu kartiranja staništa; Osvrt sudionika na izložene teme, rasprava i zaključci.
- Vođena je kontinuirana komunikacija s Jedinicom za provedbu projekta HAOP-a, putem elektronske pošte i telefona te kroz radne sastanke, a kroz koje je HAOP uključivan u sve faze provedbe usluge.
- Prikupljene su sve postojeće informacije i podaci vezano za postojeće karte i podatke. Također, prikupljene su informacije o međunarodnim iskustvima u kartiranju morskih staništa.
- Sve prikupljene informacije i podaci integrirani su u:
 - Izvješće „Analiza trenutnog stanja, uključujući izvješće o potrebama, zahtjevima i prioritetima vezanima uz kartu morskih staništa / staništa morskog dna, razinu detalja na karti, prioritetna područja za kartiranje, promjene klasifikacije staništa i nedostatke u podacima (na temelju provedenih analiza)“
 - „Izvješće o postojećim podacima, znanju i kapacitetima za kartiranje morskih staništa / staništa morskog dna i naknadnoj pripremi karte staništa (uključujući načine pribavljanja potrebnih postojećih podataka) kao i o potrebnoj opremi, infrastrukturi, ljudskim i finansijskim resursima za potpunu provedbu projekta inventarizacije i kartiranja morskih staništa / staništa morskog dna“

- Kompletnu projektnu dokumentaciju za prijavu (za financiranje iz Strukturnih i investicijskih fondova EU) na hrvatskom jeziku uključujući Plan nabave i Troškovnik projekta kao i pripadajuće prateće dokumente u excell formatu.
- Plan kartiranja obalnih i pridnenih morskih staništa na području Jadranskog mora u nadležnosti Republike Hrvatske.
- Organizirano je predstavljanje cijelokupnog projekta „*Izrada projektne dokumentacije za projekt kartiranja morskih staništa na području Jadranskog mora u nadležnosti Republike Hrvatske*“ (22.11.2016., 80 sudionika).
- U suradnji s Razbor-om organiziran je trening zaposlenika HAOP-a za izradu prijedloga projekata za Strukturne i investicijske fondove EU (ESI fondovi), u 2 modula u trajanju od 4 dana ukupno (9. i 10.02.2016. - 15 sudionika, 23. i 24.02.2016. - 14 sudionika).

PROJEKT „Neka plavo ostane plavo- edukacija, uspostava praćenja stanja i uklanjanje morskog otpada u području podmorja Lokruma“

Projektom su bila predviđena dva specifična cilja; uspostaviti praćenja stanja morskog otpada u području podmorja otoka Lokruma i podići informiranost te senzibilizirati dionike o problematiki morskog otpada. Aktivnosti projekta bile su usmjereni ka pozivu na „osobnu akciju“ u svrhu smanjivanja utjecaja pojedinca i društva na količinu otpada u moru i na obali.

Trajanje projekta: 22.ožujak 2016.-31. prosinac 2016.

Proračun projekta: 19.800,00 kn

Donator: Grad Dubrovnik

Slika 5. Predavanje na temu morskog otpadu u Dubrovniku

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Uspostavljen je sustav praćenja stanja morskog otpada u području podmorja otoka Lokruma.
- Održano je predavanje o morskom otpadu zainteresiranim studentima Sveučilišta u Dubrovniku i njihovim profesorima, zaposlenicima i vodstvu JU Rezervat Lokrum, predstavnicima županijske javne ustanove za zaštitu prirode te predstvincima medija (HRT), ukupno 50 sudionika.
- Postavljena je izložba „Neka plavo ostane plavo“ koju su uz sudionike predavanja imali priliku vidjeti i posjetitelji Rezervata Lokrum.
- Provedena je radionica za osposobljavanje za praćenja stanja morskog otpada i održano prvo praćenje stanja morskog otpada u podmorju Lokruma te akcija uklanjanja morskog otpada iz projektnog područja na kojoj je sudjelovalo 30 sudionika.

USLUGA „Monitoring morske cvjetnice Posidonia oceanica“**Naručitelj:** Javna ustanova Park prirode Telašćica

Svrha ove usluge je bila provesti redoviti monitoring livada posidonije, sukladno važećem Planu upravljanja i ranije utvrđenoj metodologiji i lokacijama.

Trajanje usluge: 10.03.2016.-10.03.2017.**Proračun usluge:** 40.743,00 kn + 10.186,00 kn pdv-a**Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:**

- Terensko prikupljanje podataka u PP Telašćica o stanju livada posidonije,
- Izrađeno izvješće s rezultatima monitoringa, zaključcima i preporukama.

USLUGA „Izrada nacrta Plana upravljanja rezervata Lokrum“**Naručitelj:** Javna ustanova rezervat Lokrum

Svrha ove usluge je pružanje podrške JU Rezervat Lokrum u izradi nacrta Plana upravljanja.

Trajanje usluge: 15.ožujka 2016.-15.rujna 2017.**Proračun usluge:** 132.000,00kn + 33.000,00kn pdv-a**Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:**

U 2016. osmišljene su i provedene interne radionice sa zaposlenicima, radionice s dionicima te je izrađen dio elemenata planskog dijela Plana upravljanja. Između radionica Udruga je vodila konzultacije s Javnom ustanovom putem telefona, e-maila, Skype-a te su paralelno s drugim događanjima vođeni kraći sastanci s predstvincima Javne ustanove, uglavnom vezano za dogovor oko sljedećih koraka u izradi nacrta Plana. Provedene su i konzultacije s Hrvatskom agencijom za okoliš i prirodu (HAOP) prvenstveno vezano za definiranje mjera i ciljeva očuvanja stanišnih tipova ekološke mreže.

Organizirane su sljedeće radionice:

1. Radionica s dionicima - „Vrijednosti i prijetnje Rezervata Lokrum“, održana 28.04.2016. s 39 sudionika.
2. Radionica s dionicima - „Aktivnosti i suradnici Plana upravljanja“, održana 25.10.2016. s 37 sudionika

3. Radionica sa zaposlenicima - „Vizija, analiza dionika, SWOT“, održana 02. -03.03.2016. s 13 sudionika.
4. Radionica sa zaposlenicima - „Teme, ciljevi, indikatori“, održana 29.04.2016. s 14 sudionika.
5. Radionica sa zaposlenicima - „Aktivnosti i suradnici Plana upravljanja“, održana 24.10.2016. s 8 sudionika.
6. Radionica sa zaposlenicima - „Dorada aktivnosti i suradnici, prioriteti, hodogram Plana upravljanja“, održana 22. - 23.11.2016. s 15 sudionika.
7. Radionica sa zaposlenicima - „Dorada aktivnosti i suradnici, prioriteti, hodogram Plana upravljanja“, održana 13.12.2016. s 6 sudionika.

PROJEKT „ConFish- Connectivity among Mediterranean fishery stakeholders and scientists resolves connectivity of fishery populations“

Projektom se želi potaknuti bolja suradnja i razumijevanje ribara i znanstvenika.

Vodeći partner na projektu je **Prirodoslovno-matematički fakultet** u Zagrebu, a u projekt su uključeni i međunarodni partneri **Instituto Superior Técnico** iz Portugala, **Talijanski nacionalni institut za zaštitu okoliša i istraživanje**, talijanski **Conzorcio UNIMAR** i **Španjolsko nacionalno vijeće za istraživanje**.

Glavni cilj projekta je stvoriti okvir za promociju znanja između ribara i znanstvenika uključenih u eksploataciju, upravljanje i očuvanje mediteranskog ribarstva.

Vrijednost projekta: Ukupna vrijednost projekta 561.574,03 eura, pri čemu je ukupna vrijednost projekta za Udruge Sunce 56.100,00 Eura.

Trajanje projekta: 01. studeni 2016. - 30. travnja 2018.

Donator projekta: Projekt se financira u sklopu Interreg Programa. Ugovorno tijelo u Republici Hrvatskoj je **Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske**.

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Uspostava „Steering committee“ Confish projekta u svrhu planiranja i koordinacije projektnih aktivnosti,
- Planiranje radionica sa lokalnom zajednicom i sastanka oformljene radne skupine sa predstavnicima ribarstva.

PROJEKT „Izrada prigovora Europskoj komisiji vezano uz kršenje direktiva povezanih sa zaštitom prirode“

Svrha ovog projekta je sastavljanje prigovora Europskoj komisiji zbog nepoštivanja odredaba Direktive o zaštiti divljih ptica, Direktive o zaštiti prirodnih staništa i divljih biljnih i životinjskih vrsta, Direktive o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, Okvirne direktive o vodama i Arhuške konvencije od strane RH. U pripremi prigovora surađivali smo sa WWF Adria, Zelena akcija, Eko-Pan, Hrvatskim društvom za zaštitu ptica i prirode, Udruga Hyla/HIB, ÖKobÜro. Prigovor se izrađivao u okviru projekta WWF-a, Protecting „Europe's Lifeline“- The creation of a Trans-Boundary Biosphere Reserve along the Danube, Drava and Mura Rivers.

Donator projekta: WWF

Trajanje projekta: 01.ožujka 2016.-01.svibnja 2016. međutim zbog složenosti prigovora njegova priprema se nastavila u 2017. godini.

Proračun projekta: 4.700,00 Euro

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Provedeno pravno istraživanje slučajeva poveznih s kršenjem gore spomenutih direktiva, a uočenih od strane okolišnih organizacija civilnoga društva u Hrvatskoj.
- Formiranje pravnog stajališta i izrada prigovora Europskoj komisiji u suradnji s gore navedenim organizacijama.

USLUGA „Volonterski programi u parkovima Hrvatske“

Cilj ove aktivnosti bio je podržati javne ustanove hrvatskih nacionalnih parkova i parkova prirode u razvoju i promociji volonterskih programa. Naime, tijekom pripremne faze NIP projekta utvrđen je veliki potencijal za razvoj volontiranja u zaštićenim područjima, a kroz koji bi se omogućilo sustavno uključivanje zainteresiranih grupa i pojedinaca u aktivnosti koje javne ustanove provode u zaštićenim područjima te na taj način osigurala bolja promocija parkova, veća podrška javnosti radu javnih ustanova, a u konačnici i doprinijelo ostvarivanju ciljeva i svrhe zaštićenih područja.

Naručitelj: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode u okviru „Projekta integracije u EU Natura 2000 – NIP“ provodilo je aktivnost „Volonterski programi u parkovima Hrvatske“ za koju je temeljem javnog natječaja podugovorena Udruga Sunce u suradnji s TBWA/Zagreb.

Trajanje usluge: 31.ožujka 2014.-30. rujna 2015., međutim zbog složenosti usluge njen provedba je produžena do 22.02.2016.

Proračun usluge: 559,350.00 kn + PDV

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Organiziran je završni skup za koordinatora i zamjenike koordinatora volontera iz svih nacionalnih parkova i parkova prirode (16. i 17.02.2016., 36 sudionika). Na skupu su prezentirani cijelokupni rezultati usluge, predstavljen je administrativni okvir za upravljanje volonterima, održana je dodatna edukacija vezano za komunikaciju s volontерима, selekciju i upravljanje sukobima te su parkovima podijeljeni tiskani komunikacijski materijali (majice, kape, bedževi, platnene vrećice, priručnici za upravljanje volontera i za volontere, mape, orientacijski paketi, letci, plakati). Provedena je i završna usmena i pismena evaluacija cijelokupne usluge.
- Dovršena je izrada i tiskani su sljedeći materijali:
 - Priručnik za upravljanje volontera - s informacijama o zakonodavnom i administrativnom okviru te svim koracima ciklusa upravljanja volontera; namijenjen javnim ustanovama, 52 stranice, 100 primjeraka na hrvatskom jeziku.
 - Priručnik za volontere - s informacijama o pravima i obvezama volontera i mogućnostima volontiranja u zaštićenim područjima; namijenjen volonterima koji dolaze u javne ustanove, 24 stranice, 3500 primjeraka na hrvatskom i 1500 primjeraka na engleskom jeziku.
 - Mape za orientacijske pakete za volontere - za svaki park dizajnirana je posebna mapa s logotipom parka, za svaki park po 20 mapa, te su parkovi dobili jedan primjerak u boji tiskanog orientacijskog paketa.

- Majica - s porukom „Volonter po prirodi“, logom Parkovi Hrvatske i adresom Internet stranice <http://volonteri.parkovihrvatske.hr> - 300 primjeraka.
- Plavnene vrećice - s porukom „Volonter po prirodi“, logom Parkovi Hrvatske i adresom Internet stranice <http://volonteri.parkovihrvatske.hr> - 300 primjeraka.
- Kapa - s porukom „Volonter po prirodi“, logom Parkovi Hrvatske i adresom Internet stranice <http://volonteri.parkovihrvatske.hr> - 340 primjeraka.
- Bedž - s porukom „Volonter po prirodi“, logom Parkovi Hrvatske - 300 primjeraka.
- Dvojezični plakat za promociju sustava volontiranja u Parkovima Hrvatske na hrvatskom i engleskom jeziku Plakat - 190 primjeraka.
- Letak za promociju sustava volontiranja - 3000 primjeraka na hrvatskom jeziku, 1000 primjeraka na engleskom jeziku.
- Organizirana su tri regionalna javna predstavljanja o mogućnostima volontiranja u Parkovima Hrvatske:
 - Split - Sveučilišna knjižnica, 15.01.2016., 18 sudionika
 - Osijek - 12.02.2016., 6 sudionika
 - Rijeka - Prirodoslovni muzej Rijeka, 18.02.2016., 6 sudionika
- Dovršen je i dostavljen parkovima jedinstveni administrativni okvir za upravljanje volonterima u Parkovima Hrvatske, a koji uključuje: Pravilnik o radu s volonterima (ogledni primjerak); Ugovor o volontiranju (ogledni primjerak); Upute za godišnje Izvješće o obavljenim uslugama ili aktivnostima organizatora volontiranja (postojeće upute nadležnog ministarstva); Baza volontera; Obrazac za praćenje volonterskih sati; Potvrda o volontiranju; Upute za Potvrdu o kompetencijama stečenim kroz volontiranje (postojeće upute nadležnog ministarstva); Evaluacijski formular - Procjena kvalitete volonterskog programa (1-3 god. provedbe, djelatnici uključeni u rad s volonterima); Evaluacijski formular - Procjena kvalitete rada volontera (po završetku volontiranja, koordinator i/ili supervizor volontera); Evaluacijski formular - Procjena kvalitete volonterskog iskustva (po završetku volontiranja, volonter).

2.2. Program zaštite okoliša i održivog razvoja

U okviru programa Zaštite okoliša i održivog razvoja u 2016. godini provodili su se sljedeći projekti:

PROJEKT “Together for the Nature and Environment”/“Zajedno za prirodu i okoliš”

Temeljni ciljevi projekta su da se kroz jačanje suradnje i sudjelovanja javnosti u zaštiti prirode i okoliša doprinese povećanju kvalitete života u Dalmaciji te da se ojača međusobno povjerenje između organizacija civilnoga društva, odnosno građana i tijela lokalne samouprave u donošenju odluka vezanih uz održivi razvoj. Udruga Sunce je koordinator projekta, a kao partneri su uključeni Ekološka udruga „Krka“ Knin, Grad Knin, Općina Kistanje, Javna ustanova Park prirode Telašćica, Općina Sali, Javna ustanova Park prirode Lastovsko otočje, Općina Lastovo. Kao suradnik na projektu uključen je Grad Split.

Trajanje projekta: 10. prosinca 2013. - 10. prosinca 2015., rok za provedbu projekta je temeljem zahtjeva produžen do 09. veljače 2016.

Proračun projekta: Ukupna vrijednost projekta 119.623,70 EUR, a EU sufinancira projekt s 60.000,00 EUR (50,16%), Vladin Ured za udruge s 14.068,733 EUR.

Donatori projekta: EU iz Europskog socijalnog fonda, Vladin ured za udruge, MAVA, Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost.

Slika 6. Predstavljanje priručnika „Zajedno za prirodu i okoliš“ u Splitu

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Izrađen je priručnik za aktivno građanstvo u zaštiti okoliša i suradnju između lokalne samouprave i građana "Zajedno za prirodu i okoliš", a u kojem su prezentirani rezultati rada svih vijeća za okoliš osnovanih kroz projekt te na temelju iskustva date preporuke za ostvarivanje uspješne suradnje između lokalnih tijela vlasti i građana.
- Održana su javna predstavljanja priručnika za aktivno građanstvo u zaštiti okoliša i suradnju između lokalne samouprave i građana "Zajedno za prirodu i okoliš" u Splitu (08.02.2016.) za 32 sudionika i Kninu (09.02.2016.) za 16 sudionika, predstavnika medija, lokalnih OCD-a, javnih ustanova.
- Dovršeni su planovi održivog turizma te su održana javna predstavljanja planova održivog turizma na Lastovu (28. 01.2016.) za 30 sudionika i Dugom otoku (04.02.2016.) za 36 sudionika, predstavnika lokalne zajednice, partnera na projektu, predstavnika lokalnih OPG-ova,
- Nastavljeno je zaprimanje okolišnih i komunalnih problema uočenih od strane građana Splita putem Interaktivne Web mape Sinjav.hr. Ukupno je tijekom trajanja projekta Zajedno za prirodu i okoliš zaprimljeno 208 primjedbi građana vezanih uz okolišne i komunalne probleme grada Splita te 42 prijedloga građana od čega se 94 prijave odnose na 2015.

Dio aktivnosti koje se provode na području Parka prirode Lastovsko otočje i Parka prirode Telašćica sufinancirane su kroz projekt „**SEA-Med Project - Field Project in Croatia - Develop a sustainable tourism management plan for Lastovo Islands and Telašćica Nature Parks in Croatia**“.

PROJEKT „Zeleni telefon“

Projekt predstavlja važnu poveznicu između građana i Udruge, omogućuje brzo uočavanje lokalnih okolišnih problema te je kao takav od izuzetne važnosti za njezin rad. U Udruci se provodi od 1999. godine kao dio Mreže Zelenih telefona Republike Hrvatske pri čemu Zeleni telefon Udruge Sunce zaprima pozive iz Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije. Tijekom 2016. Zeleni telefon bio je sufinanciran sredstvima Splitsko-dalmatinske županije u iznosu od 8.000,00 kn. Također Grad Split sufinancirao je projekt „Sinjaj čisti Split“ s iznosom od 15.000,00 kn, odnosno rad interaktivne web mape Sinjaj.hr koja predstavlja nadopunu Zelenog telefona. Aktivnosti povezane s radom Mreže Zelenih telefona republike Hrvatske provodile su se u okviru projekta „Partnerstva za okoliš“. Tijekom 2016. godine dogovoreno je preuzimanje koordinacije Mreže Zelenih telefona od strane Udruge Sunce od 01.01.2017.

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

Redovan rad Zelenog telefona

- U 2016. godini na Zeleni telefon Udruge Sunce ukupno je zaprimljeno 263 prijave građana.
- Najveći broj prijava kao i prijašnjih godina odnosi se na kategoriju otpad, odnosno 109 prijava.
- Do dana 31.12.2016. godine riješeno je ukupno 215 slučajeva, neriješeni slučajevi nastavljaju se rješavati u 2017. godini.

Slika 7. Uvala Recetinovac, općina Okrug, nasipavanje obale u području ekološke mreže

Rad mape Sinjaj.hr

Važno je istaknuti kako se prijave na Sinjaj.hr ne podudaraju s prijavama zaprimljenim putem Zelenog telefona, odnosno putem mape došli smo do cijelog niza novih prijavitelja mlađe generacije.

- Tijekom 2016. putem mape Sinjaj.hr zaprimljeno je 79 prijava.
- Na kraju 2016. godine riješeno je 45, u postupku je bilo 19, a 10 prijava je zavedeno kao trenutno nerješive. Ostale prijave odnosile su se na prijedloge rješenja.

Slika 8. Jeden od prijavljenih slučajeva putem interaktivne mape Sinjaj.hr

PROJEKT „Partnerships for Environment: Developing Public and Civil Environment Protection Capacities in Croatia through practise of Green Phone Service“ (Partnerstva za okoliš)

Projekt kao opći cilj ima izgraditi partnerstvo i efikasnu dugoročnu suradnju između građana, lokalnih i nacionalnih tijela vlasti i okolišnih udruga, a Mreža Zelenih telefona Republike Hrvatske prepoznata je kao jedan od alata u rješavanju okolišnih problema u lokalnim zajednicama. Nositelj projekta je Ekološko društvo Pan iz Karlovca, a Udruga Sunce je jedan od partnera na projektu kao nositelj Zelenog telefona za Splitsko-dalmatinsku i Dubrovačko-neretvansku županiju.

Trajanje projekta: 01.01.2015. do 31.12.2016.

Proračun projekta: Iznos projekta namijenjen Udruzi Sunce je 23.864,16 Euro.

Donator: Europska unija iz programa IPA – Transition Assistance and Institution Building Component for 2011, Reinforcing Support of CSOs' in Enhancing Transparency and Good Governance in Croatian Public Administration.

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Redovno je vođena i administrirana je jedinstvena Internet aplikacija za prijavu i vođenje prijava Zelenog telefona za projektne partnere članice Mreže Zelenih telefona s ciljem ujednačavanja postupanja na razini cijele Republike Hrvatske.
- Izrađen je Izvještaj o suradnji Mreže Zelenih telefona i javnih službi i državnih tijela u očuvanju okoliša i prirode te je u svrhu izrade provedeno istraživanje među relevantnim lokalnim i državnim službama putem anketiranja i intervjeta.
- Nakon provedenog istraživanje među relevantnim lokalnim i državnim službama putem anketiranja i intervjeta izrađen je Izvještaj o suradnji Mreže Zelenih telefona i javnih službi i državnih tijela u očuvanju okoliša i prirode.
- Isplanirano i emitirano 25 radio emisija „Zeleni telefon“ u suradnji s HRT Radio Splitom.
- U svibnju 2016. održan je okrugli stol na temu „Okolišni prioriteti u gradu Splitu“
- Nastavno na okrugli stol održan u svibnju odmah početkom lipnja održana je mala akcija promocije odvojenog prikupljanja otpada po načelu „od vrata do vrata“ u GK Varoš, Split
- Izrađene su platnene vrećice kao promo materijal za malu akciju.
- Održani su sastanci s tijelima javne vlasti o informiranju građana putem web stranica.
- Održan je okrugli stol na temu web informiranja građana s predstavnicima tijela javne vlasti u prosincu 2016.
- Sklopljen Sporazum o suradnji na unaprjeđenju svijesti pojedinaca i društva o važnosti zaštite okoliša i prirode između 7 institucija na lokalnoj razini; Udruge Sunce, Društva Marjan, JU PŠ Marjan, Čistoće d.o.o. Split, Centra za regionalne aktivnosti i programa prioritetnih akcija, Malog luka d.o.o.
- Održavani su redovni mjesečni Skype sastanci članica MZT-a.
- Održan je godišnji sastanak MZT-a u studenom 2016. i razvijen plan aktivnosti za 2017. godinu sukladno strateškom planu MZT za razdoblje 2015.-2017.
- Kontinuirano informiranje javnosti o slučajevima ZT-a putem Facebook stranice (<https://www.facebook.com/mreza.zeleni.telefona>).
- Izrađen je Izvještaj o radu Mreže Zelenih telefona za 2014. i 2015. godinu.
- Izrađena je publikacija „Možeš i ti“ koja objašnjava i educira građane o metodama i alatima u zaštiti okoliša te je ista distribuirana građanima tijekom javnih događanja.

PROJEKT „Responsible for Nature/Odgovorno za prirodu“

Opći cilj projekta je doprinijeti povećanju razine transparentnosti i efikasnosti u upravljanju prirodnim resursima u Hrvatskoj.

Trajanje projekta: 11. studenog 2015. godine - 11 studenog 2017. godine.

Vrijednost projekta: Ukupna vrijednost projekta je 181.500,08 Euro.

Donator projekta: Projekt financira Europska unija i sufinancira Ured za udruge Vlade RH u okviru EU programa Civil Society Organisations - Internal Control Mechanism for Safeguarding the EU Standards Grant Application Form IPA 2012 Building Local Partnerships for Open Governance and Fight against Corruption in Responsible Management of Natural Resources. Ugovorno tijelo u Republici Hrvatskoj je Središnja agencija za financiranje i ugovaranje. Udruga Sunce je nositelj projekta dok su partneri na projektu Udruga BIOM, Društvo Marjan te Ekonomski fakultet Split. Pravni fakultet iz Splita suradnik je na projektu.

Specifični ciljevi su:

- Povećati transparentnost rada ustanova odgovornih za upravljanje prirodnim resursima i poboljšati sudjelovanje javnosti kao temelj za otvoreno upravljanje i borbu protiv korupcije u upravljanju prirodnim resursima.
- Razmijeniti iskustva između sektora i izgraditi kapacitete organizacija civilnoga društva u primjeni pravnih alata i najboljih praksi za sudjelovanje javnosti i među sektorsku suradnju u odgovornom upravljanju prirodnim resursima.
- Izgraditi suradnju s Pravnim i Ekonomskim fakultetom kako bi pružili interdisciplinarna znanja za monitoring pristupa informacijama, otvorenosti lokalne uprave i učinkovitosti upravljanja prirodnim dobrima.

Važno je napomenuti kako su pojedine aktivnosti projekta kompatibilne s programom Zaštite prirode, pojedine s programom Zaštite okoliša i održivog razvoja, dok je velik dio aktivnosti vezan uz međuprogram Edukacije i informiranja, odnosno konkretno razvoj programa društveno korisnog učenja u suradnji s Ekonomskim fakultetom iz Splita te razvoj programa volontiranja u suradnji s Pravnim fakultetom iz Splita.

Slika 9. Radionica za evaluaciju usluga ekosustava PŠ Marjan, Split, 13.10.2016.

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Prikupljena dokumentacija povezana s upravljanjem Park šumom Marjan te gospodarenjem šumom, a za potrebe izrade analize te izrađena analiza Procjena stanja šume Park šume Marjan u suradnji s neovisnim sudskim vještakom za šume (Milan Arvay)
- Započete aktivnosti na izradi Evaluacije usluga ekosustava Park šume Marjan u suradnji s vanjskim stručnjakom prof. dr.sc. Ivica Tikvić sa Šumarskog fakulteta u Zagrebu. Održana radionica s predstavnicima Ekonomskog fakulteta, Instituta za jadranske kulture i melioraciju krša, Javne ustanove za upravljanje Park šumom Marjan, Udruge Sunce i Društva Marjan.
- Predstavnica Udruge Sunce sudjelovala je na sastanku fokus grupe Turizam i kultura, a za izradu Strategije održivog razvoja Park šume Marjan, a u organizaciji JU Park šuma Marjan, te konzultantske tvrtke Uhy savjetovanja , 29.04.2016. u Splitu.
- Započete aktivnosti na izradi **analize trenutne razine informiranja i uključivanja javnosti u upravljanje zaštićenim područjima**. Izvršen pregled web stranica javnih ustanova putem zadanog upitnika. Pregled su izvršili studenti Ekonomskog fakulteta u okviru programa društveno korisnog učenja. Po završetku pregleda web stranica provedeni su intervju predstavnika javnih ustanova za zaštićena područja.
- Započete aktivnosti na izradi **analize provedbe zakonskih obveza vezanih uz sudjelovanje javnosti na županijskim razinama (procjena utjecaja na okoliš/procjena utjecaja na ekološku mrežu)**. Izvršen pregled web stranica svih županija, odnosno županijskih upravnih odjela nadležnih za okoliš u Hrvatskoj. Pregled su izvršili studenti Pravnog fakulteta u okviru programa volontiranja. Započeto intervjuiranje županijskih upravnih odjela nadležnih za okoliš u Hrvatskoj.

- Ukupno su Udruga Sunce i BIOM sudjelovali u 13 slučajeva povezanih sa sudjelovanjima u različitim procesima procjene utjecaja na okoliš i/ili ekološku mrežu te izradom planova upravljanja.
- Izrađen program društveno korisnog učenja u okviru projekta, a koji se provodi u suradnji Udruge Sunce i Ekonomskog fakulteta. Sklopljen sporazum o suradnji za provedbu programa u okviru projekta.
- Izrađen program volontiranja u okviru projekta, a koji se provodi u suradnji Udruge Sunce i Pravnog fakulteta. Sklopljen sporazum o suradnji za provedbu programa u okviru projekta.
- Proveden upitnik među 100 studenata Pravnog fakulteta o poznавању okoliшног права te интересу за активан ангажман било кроз volontiranje или društvenо корисно учење. За укупно 62 студента Pravnog fakulteta Split одржано је 4 предавања/radionice. 2 студента Pravnog fakulteta укључила су се у програм volontiranja.
- 85 студената Ekonomskog fakulteta u Splitu информирани о пројекту и могућностима укључивања у програм društvenо корисног учења кроз 7 одржаних предавања. Укупно 7 студената укључено у програм društvenо корисног учења.

Ostale aktivnosti i rezultati programa tijekom 2016. godine

- Splitska biciklijada 25. rujna 2016. godine по petи пут одржано је јавно дешавање „Splitska biciklijada“ на којој је sudjelovalо око 300 грађана Сплита (Службено пописано 295 судионака). Splitska biciklijada financirala се путем спонзорства и донација (6.200,00 kn). Udruga Sunce је за разлику од 2015. године Splitsku biciklijadu организирала самостално.

Slika 10. Splitska biciklijada 2016.

2.3. Međuprogram edukacije i informiranja

Edukacija i informiranje predstavljaju bitnu poveznicu između programa Zaštite okoliša i održivog razvoja te programa Zaštite prirode. Znanja i iskustva stečena kroz provedbu oba programa prenosimo na širu javnost, građane te osobito djecu i mlade. U 2016. godini nastavili smo s provedbom značajnog edukacijskog projekta sufinanciranog sredstvima njemačke zaklade **Deutschen Bundesstiftung Umwelt (DBU)** te smo provodili i ostale dolje navedene projekte, usluge i aktivnosti.

PROJEKT „Sudjeluj u održivom razvoju- edukacija i informiranje o prioritetima u gospodarenju otpadom i odvojenom prikupljanju u gradu Splitu“

Ciljevi projekta bili su usmjereni na educiranje i informiranje nastavnika i učenika te mladih o zaštiti okoliša i održivom razvoju, kako bi se potaknulo aktivno sudjelovanje u zaštiti okoliša i osobito u sustavu gospodarenja otpadom te informiranje šire javnosti o zaštiti okoliša i održivom razvoju te poticanje na aktivno sudjelovanje u sustavu gospodarenja otpadom.

Vrijednost projekta: 40.000,00 kn

Trajanje projekta: 01. veljače 2016. - 23. svibnja 2017.

Donator projekta: Čistoća d.o.o. Split

Slika 11. Obilježavanje Dana planeta Zemlje 2016. program za vrtićke skupine

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Program je kao i u prethodnim godinama uključivao natjecanje za škole pod nazivom „Prije i poslije – učenici za Dan planeta Zemlje“ za najbolji razredni projekt vezan uz tematiku otpada i principe odgovornog postupanja s otpadom smanji, ponovno koristi i recikliraj. U natjecanju je

sudjelovalo ukupno 480 uključenih učenika, od čega 254 učenika osnovnih škola i 226 učenika srednjih škola, odnosno 12 razrednih projekata osnovnih škola i 9 projekata srednjih škola.

- Kao dio programa Dana planeta Zemlje održan je program za djecu i učenike u urbanom vrtu Zelenpoje Udruge Zelena spirala (21.i 22.04.2016.) prilikom kojeg su se djeca predškolskog uzrasta te učenici osnovne škole upoznali s vrtlarstvom, kompostiranjem i važnošću odvojenog prikupljanja otpada. Ukupno je sudjelovalo 13 vrtića i 354 djece, 1 osnovna škola, odnosno 14 učenika i nastavnici i odgajatelji . U provedbi programa sudjelovalo je 5 volontera Udruge Sunce.
- Također povodom Dana planeta Zemlje organizirala se rasprodaja dječje odjeće i opreme, a koja se tradicionalno organizira od 2012. godine. Rasprodaja ima za cilj promovirati principe odgovornog postupanja s otpadom *smanji* i *ponovo koristi* te na taj način doprinijeti osvještavanju javnosti o pretjeranoj potrošnji kao ključnom uzroku iscrpljenih prirodnih resursa i lošeg stanja okoliša. Rasprodaja se tradicionalno organizirala u suradnji s Udrugom Roda koja potiče i promovira korištenje višekratnih dječjih pelena kao ekološki i zdravstveno najpovoljnijeg izbora. U 2016. godini rasprodaja je održana na Prokurativama te je ukupno sudjelovalo 16 izlagača i 300-tinjak građana.
- Povodom Dana planeta Zemlje 21.04.2016. i 22.04.2016. održao se prvi Eko film festival u Splitu u suradnji s Zelenom akcijom i Kinotekom Zlatna vrata. Ukupno je festival posjetilo cca 200 građana. Nas ovaj način smo kroz moć filma unaprijedili razumijevanje javnosti o shvaćanju naše uloge u svijetu i okolišu koji nas okružuje, povećali njihovu svijest o socijalnom aspektu zaštite okoliša, prekomjernoj proizvodnji, konzumaciji i devastaciji prirode te ih potaknuli da razmisle o svome odnosu prema prirodi i održivom načinu života.
- Proведен je edukacijski program „Kompostiranje“ za srednju Prirodoslovno tehničku školu – Split u tijekom školske godine 2015./2016. te za OŠ Visoka, OŠ Gripe i OŠ Kamen Šine. Edukacijski program o kompostiranju sastoji se od 6 radionica koje su se provodile s jednom grupom učenika u svakoj školi. Program je uključivao i radionicu u okviru koje su se planirale promotivne aktivnosti u koje su se indirektno uključili i ostali učenici škole. Na održanim radionicama za nastavnike izrađivani su planovi integracije kompostiranja u nastavu škola. U okviru ovog programa izrađena su školska kompostišta. Ukupno je u programu sudjelovalo 11 učenika i 5 nastavnika Prirodoslovno tehničke škole iz Splita. U programu edukacije u OŠ Kamen Šine bilo je uključeno 16 učenika i 5 nastavnika, u OŠ Gripe 16 učenika i 9 nastavnika te u OŠ Visoka 13 učenika i 1 nastavnik.
- Proведен je edukacijski program „Odvojeno prikupljanja otpada“ u OŠ Marjan te u Prirodoslovno tehničkoj školi ukupno u koje je ukupno bilo uključeno 23 učenika i 11 nastavnika. Program se sastojao od 6 radionica za uključene grupe učenika, radionice za integraciju odvojenog prikupljanja otpada u nastavu škole te završnih proslava.
- Započeta je provedba edukacijskog programa „Odvojeno prikupljanje otpada“ u srednjoj Obrtno tehničkoj školi (školska godina 2016./2017.) s grupom od 11 učenika i jednom nastavnicom.

PROJEKT ZAJEDNO i AKTIVNO - odgovorno stvaranje i postupanje s otpadom!

Opći cilj projekta je podizanje razine svijesti javnosti i znanja o važnosti doprinosa svakog pojedinca kao i svih institucija u postizanju održivog gospodarenja otpadom uz porast motivacije za primjenu reda prvenstva u gospodarenju otpadom te odvojeno prikupljanje otpada i kompostiranje.

Specifični ciljevi su: poticanje uvođenja odvojenog prikupljanja otpada i kompostiranja na razini škola/turističkih objekata/institucija; educiranje i informiranje nastavnika i učenika te mladih o zaštiti okoliša i održivom razvoju u cilju poticanja aktivnog sudjelovanja u zaštiti okoliša i osobito u sustavu gospodarenja otpadom; zagovaranje i poticanje provedbe važećeg zakonodavstva i reda prvenstva u gospodarenju otpadom na razini gradova/općina i institucija/organizacija te informiranje šire javnosti i poticanje na aktivno sudjelovanja u sustavu gospodarenja otpadom.

Dio aktivnosti projekta obuhvaća i aktivnosti vezane uz edukaciju turističkih objekata o odgovornom stvaranju i postupanju s biootpadom koji se provode i u okviru projekta „Developing and implementing sustainable practices in sustainable tourism infrastructure and in local tourism facilities-In the framework of the Sustainable Economic Activities in the Mediterranean (small grant u okviru SEA-MED projekta)“. Također dio aktivnosti sufinanciran je sredstvima Čistoća d.o.o. Split kroz gore navedeni projekt „Sudjeluj u održivom razvoju- edukacija i informiranje o prioritetima u gospodarenju otpadom i odvojenom prikupljanju u gradu Splitu“.

Trajanje projekta: srpanj 2015. do 31. prosinca 2016.

Vrijednost projekta: 205.686,00 kn, od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost odobreno je 40% sufinanciranje (82.274,00 kn).

Donator projekta: Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (FZOEU).

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Tijekom ožujka i travnja održan je seminar za mlade za 18 sudionika. Seminar se sastojao od 3 jednodnevne i jedne dvodnevne radionice. Cilj seminara je da educira mlade ljudi o različitim temama iz područja zaštite okoliša i održivog razvoja, motivira ih i potakne na ekološki odgovorno ponašanje te aktivno građanstvo. Mladi su se sa seminarom, mogućnostima aktivnog angažmana u zaštiti okoliša i prirode, radom organizacija civilnoga društva upoznali kroz 9 održanih predstavljanja na Filozofskom fakultetu, Centru za studije mora te Ekonomskom fakultetu u Splitu. Ukupno je na ovim predstavljanjima sudjelovalo 145 studenata.
- Provedeno je natjecanju u kompostiranju „Kako odgovorno zbrinuti biootpad u školi“ te su u njemu sudjelovale tri škole; dvije osnovne škole, OŠ Kamen Šine, OŠ Brda te jedna srednja škola: Prirodoslovna tehnička škola Split. Poziv i prijavnica za natjecanje poslani su na adrese svih osnovnih i srednjih škola grada Splita i okoline. Kriteriji koji su se ocjenjivali bili su stanje postojećeg kompostišta u školi (ukoliko ga škola ima) / najbolji prijedlog za izradu kompostišta, način prikupljanja biootpada u školi / najbolji prijedlog za prikupljanje biootpada, količina prikupljenog biootpada (za one koji imaju kompostište), broj učenika uključenih u natjecanje te broj nastavnika uključenih u natjecanje. Ukupno je na natjecanju sudjelovalo 105 učenika. U okviru natjecanja OŠ Brda samostalno je izradila kompostište, a sve tri škole su nagrađene za sudjelovanje.

- Proведен je program društveno korisnog učenja za učenike Prirodoslovno tehničke škole iz Splita. Cilj programa je potaknuti učenike na sudjelovanje u zaštiti okoliša i postizanju održivog razvoja grada Splita te ih motivirati za ekološki odgovorno ponašanje. U okviru programa učenici su provodili svoju stručnu praksu, a na temelju rezultata provedenih aktivnosti izrađivali praktični dio svojih maturalnih radova, pri čemu su im zaposlenici Udruge Sunce bili vanjski mentori, a volonteri edukatori su se uključili kao ko-mentori. Ukupno je u program bilo uključeno 6 učenika u školskoj godini 2015/2016. te se novih 6 učenika uključilo u školskoj godini 2016./2017. Praktične aktivnosti prve grupe učenika odnosile su se na monitoring odvojenog prikupljanja otpada u gradskim kotarevima Varoš i Grad; monitoring/terensko istraživanje otpada u moru; izradu kompostišta sa svojim vršnjacima u okviru edukacijskog programa „Kompostiranje“; pregled biciklističkih staza u Splitu za potrebe organizacije biciklijade.
- Tijekom projekta aktivno se sudjelovalo u nekoliko javnih rasprava, sastanaka i tribina s ciljem poticanja primjene reda prvenstva u gospodarenju otpadom. Dio ovih aktivnosti opisan je unutar poglavlja 2.4. Sudjelovanje u kreiranju javnih politika dok ovdje navodimo preostale:
 - Sastanak s predstavnicima Regionalnog centra čistog okoliša, 11.04.2016. direktor, Tomislav Šuta i Vlatka Lucijanić Justić
 - Sudjelovanje na tematskoj sjednici Saborskog odbora za zaštitu okoliša s temom Gospodarenje otpadom u RH, 08.03.2016.
 - Sudjelovanje na tribini o centrima za ponovnu uporabu u organizaciji Ministarstva zaštite okoliša i prirode i Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, 30.03.2016.
 - Sudjelovanje na tribini “Nula otpada – jedini dosljedni ekološki sustav gospodarenja otpadom“ u organizaciji Hrvatske udruge Benedikt, 06.04.2016.
 - Održan sastanak s predstavnikom komunalnog poduzeća Čistoća d.o.o. Split, 08.11.2016. Na sastanku se diskutiralo o službenoj web stranici Čistoće, kao i o trenutnoj situaciji glede djelatnosti gospodarenja otpadom.

Slika 12. Radionica Otpad, u okviru seminara za mlade

PROJEKT Studenti uče o građanskom angažmanu – društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša

Opći cilj projekta je poticanje građanskog angažmana i osnaživanje javne svijesti s fokusom na području zaštite prirode i okoliša.

Specifični ciljevi su:

- Obrazovanje i osposobljavanje mladih ljudi za aktivno građansko sudjelovanje kao i poticanje volonterske djelatnosti u području zaštite okoliša na primjeru tematskih polja Održivo gospodarenje otpadom i Održivi turizam, kroz program Service-Learninga.
- Poticanje, unapređenje i sudjelovanje mladih u istraživanju, obrazovanju i promidžbenim aktivnostima vezanima za tematska polja Održivo gospodarenje otpadom i Održivi turizam.
- Osnaživanje javne svijesti o značaju održivog gospodarenja otpadom i održivog turizma organiziranjem internacionalnih dana okoliša te interaktivnih događanja za studente i građane Splitu, u suradnji s medijima.

Projekt se provodi u partnerstvu sa njemačkom organizacijom Deutsche Gesellschaft für Umwelterziehung (DGU). Suradnici na projektu: Filozofski fakultet (FFST), Kemijsko tehnički fakultet (KTF), Ekonomski fakultet (EFST) i Sveučilišni odjel za studije mora sa Sveučilišta u Splitu.

Trajanje projekta: 01.01. 2016. do 31. 12 2017.

Vrijednost projekta: Ukupna vrijednost projekta je 125.826,02 Euro, pri čemu je 62.514,00 Euro osigurano od strane DBU-a, a preostali iznos 63.312,02 Euro sufinancira se sredstvima Udruge Sunce.

Dio aktivnosti projekta povezan s društveno korisnim učenjem koje se provodi u suradnji s Filozofskim fakultetom sufinancira se kroz projekt MZOS-a.

Donator projekta: The Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU)

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Održana je radionica „Studenti uče o građanskom angažmanu - društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša“, 05.04.2016. Ukupno je bilo 13 direktnih korisnika: sveučilišni nastavnici partnerskih fakulteta (KTFa, FFSTA, EFSTA, Centra za studije mora) edukatori Udruge Sunce i DGU-a.
- Održan je trening „Razvoj vještina i metoda za rad s mladima, 17.-18.05.2016. Ukupno je sudjelovalo 15 direktnih korisnika: sveučilišni nastavnici partnerskih fakulteta (KTFa, FFSTA, EFSTA, Centra za studije mora) edukatori Udruge Sunce.
- Održano je studijsko putovanje u Njemačku - Posjet organizatorima društveno korisnog učenja 19.-24.06.2016. Erfurt-Kassel-Essen, Germany. Ukupno je na studijskom putovanju sudjelovalo 11 direktnih korisnika, zaposlenici Sunca, nastavnici fakulteta KTFa, FFSTA, EFSTA, Centra za studije mora, zaposlenica DGU-a.
- Održane su interne radionice i predavanja s predstavnicima partnerskih fakulteta, a u cilju razvoja programa društveno korisnog učenja.
 - Kemijsko tehnološki fakultet - 03.11.2016., 15 direktnih korisnika edukatori Sunca, nastavnici Fakulteta i studentice KTF-a.
 - Centar za studije mora – 04.11.2016., 15 direktnih korisnika, edukatori Sunca, nastavnici Fakulteta i studenti Centra za studije mora
 - Filozofski fakultet u Splitu - 19.10.2016, 32 direktna korisnika, edukatori Sunca, nastavnici Fakulteta i studentice FFST-a.
 - Alumni KTF - 09.12.2016., 30 direktnih korisnika, studenti i bivši studenti, profesori i bivši profesori s KTF-a.
- Izrađena su 4 programa društveno korisnog učenja za 4 partnerska fakulteta KTF, FFST, EFST, Centra za studije mora) i 3 edukatorice Udruge Sunce.
- Započelo izvođenje programa društveno korisnog učenja putem pratećih radionica:
 - Radionica Gospodarenje otpadom – Uvod, 11. studenog 2016. Ukupno je sudjelovalo 15 direktnih korisnika: 7 studenata (KTF, FFST, EFST, Centar za studije mora), 4 sveučilišne profesorice, 2 volonterke i 2 edukatorice Udruge Sunce. U okviru radionice posjećeno je odlagalište Karepovac, Unija papir te OŠ Kamen Šine kao primjer dobre prakse u organizaciji kompostiranja u školi.
 - Radionica Održivi turizam-Uvod, 30. studenog 2016. Ukupno je sudjelovalo 9 direktnih korisnika: 6 studenata (KTF, FFST, EFST, Centar za studije mora), 1 volonterka i 2 edukatorice Udruge Sunce.
 - Radionica Organizacija javnih događanja i komunikacija s medijima, 09. prosinca 2016. Ukupno je sudjelovalo 13 direktnih korisnika: 8 studenata (KTF, FFST, EFST, Centar za studije mora), 2 volonterke i 3 edukatorice Udruge Sunce
 - Radionica Planiranje aktivnosti i događanja; Postupanje s otpadom, Održivi turizam - 20. prosinca 2016. Ukupno je sudjelovalo 17 direktnih korisnika: 8 studenata (KTF, FFST,

EFST, Centar za studije mora), 1 sveučilišna profesorica, 2 volonterke i 6 edukatora Udruge Sunce.

Slika 13. Studijsko putovanje u Njemačku, lipanj 2016.

PROJEKT „Otpad nije smeće-kompostirajmo za vrtove veće! - Primjena odgovornog postupanja s otpadom u osnovnim školama i vrtićima“

Projekt je imao za ciljeve provesti učinkovite i održive edukacijske programe u osnovnim školama i vrtićima te potaknuti aktivan angažman djece prilikom stvaranja i postupanja s otpadom, s naglaskom na biootpad; kao i educirati buduće nastavnike/odgajatelje u području odgoja i obrazovanja za održivi razvoj i potaknuti njihov aktivan angažman kroz program društveno korisnog učenja povezan s tematikom održivog gospodarenja otpadom.

Trajanje projekta: 01.rujna 2016.-31.kolovoza 2017.

Vrijednost projekta: 50,000 kn.

Donator projekta: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Održano predstavljanja projekta i programa društveno korisnog učenja na Filozofskom fakultetu za 32 studenta, 19. listopada 2016.
- Krajem godine započeo program društveno korisnog učenja u koji je bio uključen 1 student
- Započeta prilagodba programa kompostiranja za vrtićku dob

Projekt GoGreen Dalmatia- nature protection & sustainable development in Dalmatia

Opći cilj projekta je podići razinu svijesti o važnosti zaštite prirode i održivog razvoja među posjetiteljima i lokalnim zajednicama u zaštićenim područjima Dalmacije. Također, projektom se promoviralo volontiranje u zaštićenim područjima i volontiranje općenito.

Trajanje projekta: 1.6.2016-31.8.2017

Vrijednost projekta: 8.399 Euro

Donator projekta: Europska komisija, EU fondovi (Erasmus+)

Aktivnosti i rezultati u 2016. godini:

- Putem natječaja odabrana Nastja Logar za volontiranje u trajanju od godinu dana (01. 07.2016. do 30.06.2017).
- Volonterka je radila na različitim aktivnostima koje uključuju rad u uredu i na terenu među kojima:
 - Podrška u organizaciji edukacijskih aktivnosti (radionica, prezentacija, konferencije, interpretacijskog treninga)
 - Priprema i disseminacija komunikacijskog materijala (SEA-med brošure i letke, brošura Budi prirodan budi aktivan)
 - Predstavljanje EVS programa prilikom različitih događanja
 - Prikupljanje podataka i istraživanje tržišta

2.4. Sudjelovanje u kreiranju javnih politika

Udruga Sunce je kao i dosad, i tijekom 2016. godine bila uključena u praćenje donošenja i provedbe pojedinih propisa direktno iz područja zaštite okoliša i prirode, tako i onih koji indirektno mogu imati utjecaj na zaštitu okoliša i prirode te postizanje održivog razvoja. Također, pratimo politike vezane uz rad i djelovanje organizacija civilnoga društva. Ova uključivanja provodimo samostalno te kroz Zeleni forum i druge mreže.

Istaknuli bi kako je učinak ovih aktivnosti kratkoročno vrlo teško mjerljiv, međutim dugoročno može se istaknuti kako Udruga Sunce u sinergiji ima utjecaj na pojedine javne politike. Također otežavajući okolnost u provedbi ovih izuzetno bitnih aktivnosti predstavlja manjak natječaja usmjerenih na sufinanciranje ovog tipa aktivnosti tako da se njihova provedba velikim dijelom sufinancira iz vlastitih sredstava Udruge, a često upravo zbog angažmana na ovim aktivnostima dolazi do preopterećenja zaposlenika.

- **Javna rasprava za Plan gospodarenja otpadom grada Splita 2016-2022. (veljača-ožujak 2016.)**

Udruga Sunce samostalno je izradila komentare na Plan te sudjelovala na javnoj raspravi za isti. Dio komentara bio je vezan uz dinamiku donošenja Plana koji se donosio neposredno prije donošenja Nacionalnog plana za gospodarenje otpadom RH, a s kojim planovi nižeg reda trebaju biti usklađeni. Plan u 2016. godini nije usvojen od strane Gradskog vijeća.

- **Javna rasprava za Mišljenje o zahtjevu za ocjenu o potrebi procjene utjecaja izmjene zahvata Centra za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinske županije na lokaciji Lećevica na okoliš (ožujak-travanj 2016.)**

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode objavilo je javnu raspravu. Udruga Sunce je tijekom javne rasprave izradila mišljenje u kojem je iznijela primjedbe, a u kojima smo između ostalog istaknuli potrebu za ponovnom izradom Studije utjecaja na okoliš zbog promjena u zahvatu, a što je obveza temeljem Zakona o zaštiti okoliša i Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš. Nadležno Ministarstvo je krajem godine donijelo rješenje kako nije potrebno provoditi ponovljeni postupak SUO, potom je isto rješenje ukinuto „po službenoj dužnosti“.

- **Proces donošenja Plana gospodarenja otpadom RH (ožujak 2016.)**

Na temelju prethodnog Plana gospodarenja otpadom, Udruga Sunce je u suradnji sa Zelenom akcijom izradila zajedničke komentare koji su potom slani ispred Zelenog foruma. Utjecaj udruga u donošenju ovog Plana bio je značajan, osobito zbog usmjerenoosti Ministra na osiguravanje odgovornog i održivog gospodarenja otpadom. Također proces donošenja dokumenta je odužen te su održane dvije javne rasprave. Međutim i dalje ostaje problem provedbe Plana koja kaska.

- **Javna rasprava za Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske 2016.-2022. i Stratešku procjenu utjecaja na okoliš istog Plana (studeni-prosinac 2016.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike. Po izradi verzije dokumenta za javnu raspravu uključili smo se putem slanja komentara. Velik dio komentara nije usvojen te osobito onih koji su vezani uz mjere sprječavanja nastanka plastike koje uopće nisu propisane Planom. Komentari su s druge strane bilo vrlo dobro argumentirani s dokazima povezanim s količinama otpadne plastike u moru, a koje prema istraživanjima Udruge Sunce provedenim u suradnji s Institutom za oceanografiju i ribarstvo čini 97,11 % morskog otpada.

- **Proces izrade Strategije održivog razvoja Park šume Marjan**

Nositelj izrade bila je konzultantska tvrtka Uhy savjetovanja dok je naručitelj JU Park šuma Marjan. Sudjelovali smo na radionici fokus grupe Turizam i kultura, a za izradu Strategije održivog razvoja Park

šume Marjan. Također, komentirali smo nacrt dokumenta. U konačnici je Strategija predložila izdvajanje 1/3 PŠ Marjana iz zaštite čemu smo se oštro usprotivili. Iako je ravnatelj JU Park šuma Marjan istaknuo kako ovaj prijedlog neće biti u konačnoj inačici Strategije do danas nije objavljena njena službena verzija pa se pretpostavlja da ista nije niti usvojena.

- **Sudjelovanje u procesu donošenja Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2017. do 2021. godine**

U okviru ovog procesa sudjelovali smo na Regionalnom savjetovanju u Splitu o izradi nove Strategije djelovanja Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva od 2016. do 2020. godine održanom u ožujku 2016. te u upitniku za naknadno vrednovanje Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2012. do 2016. godine u listopadu 2016. provedenom od strane Ureda za udruge, Vlada RH.

- **Javna rasprava za Nacrt Plana zaštite okoliša Republike Hrvatske 2016.-2023. (studenzi-prosinac 2016.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike. Udruga Sunce samostalno je izrađivala komentare.

- **Nacrt prijedloga Uredbe o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2017. godinu (prosinac 2016.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo financija. Udruga Sunce uključila se u savjetovanje putem slanja komentara povezanih sa činjenicama da se okolišne udruge ne financiraju od resornog Ministarstva duži niz godina dok Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost nije imao natječaj od 2015. godine te isti nije bio prema Uredbi planiran ni u 2017. godini. Uredba se nije promjenila u tom dijelu, unatoč višegodišnjem lobiranju okolišnih udruga putem Savjeta za razvoj civilnoga društva te Međuresornog povjerenstva za koordinaciju politike financiranja projekata i programa udruga kao i primjedbi dostavljenih putem predmetnog savjetovanja.

- Sudjelovali smo i u procesu zagovaranja s ostalim organizacijama civilnoga društva za vraćanje postotka financiranja Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva predviđenog Uredbom o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2016. godinu na razinu iz prethodnih godina. U tu svrhu sudjelovali smo i na sastanku s udrugama korisnica institucionalne podrške u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, Gabrijela Medunić-Orlić, 18.05.2016., Zagreb.
- U ožujku 2016. godine sudjelovali smo i na tematskoj sjednici Saborskog odbora za zaštitu okoliša na temu Gospodarenje otpadom u RH s naglaskom na Zagreb, a kao dio aktivnosti povezanih s zagovaranjem za održivo gospodarenje otpadom.

Tijekom 2016. predstavnici Udruge Sunce bili su uključeni i u sljedeće radne skupine/povjerenstva te sudjelovali na sastancima ovih skupina:

- Partnersko vijeće Splitsko-dalmatinske županije, svibanj 2016., Zrinka Jakl
- Upravni odbor PARCS projekta/UNDP, lipanj 2016., Zrinka Jakl, Milena Šijan

- Povjerenstvo za izradu Pravilnika o posebnim ribolovnim područjima pri Ministarstvu poljoprivrede, lipanj 2016., Mosor Pravan

U okviru sastanka raspravljaljalo se o zonama bez ribolova, međutim nisu se složili svi sudionici.

- Radna grupa za unaprjeđenje turističkog vrednovanja prirodne baštine i Radna grupa za unaprjeđenje okolišne održivosti turizma, prosinac 2016., Milena Šijan, Jakša Božanić, Tea Kuzmičić Rosandić

Na kraju sastanka dogovorena je daljnja suradnja i uska komunikacija svih članova Radne grupe kako bi se definirale konkretnе aktivnosti po mjerama te izradio Plan rada Radne grupe za 2017. godinu.

- Radna skupina za izradu Strategije za djecu grada Splita 2017.-2025. područje zdravo dijete u sigurnom i zdravom gradu, prosinac 2016., Marija Nazlić

Izrađeni su prijedlozi aktivnosti i definirani ciljevi, a za potrebe Strategije.

- Radna skupina "Održivi rast" za izradu Strategije razvoja urbane aglomeracije Split, Gabrijela Medunić-Orlić, lipanj 2016., Gabrijela Medunić-Orlić

U okviru radne skupine naglašavana je važnost osiguravanja održivog gospodarenja otpadom na razini aglomeracije.

- Partnersko vijeće Jadranske Hrvatske u organizaciji Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU, u ožujku 2016. održana je prva sjednica, Zrinka Jakl sudionica i član vijeća.

Na prvoj sjednici raspravljaljalo se o osnivanju i radu vijeća te izradi Strategije regionalnoga razvoja Republike Hrvatske.

Osim sudjelovanja u događanjima, a koja su opisana pod rezultatima projekata i usluga provedenih u okviru predstavljenih programa, u 2016. godini sudjelovali smo bilo kao sudionici ili izlagači na sljedećim događanjima:

- Seminar „Ekološka mreža-Natura 2000- zajedno za Savu, zajedno za prirodu“ u organizaciji Zelene akcije i partnera na projektu, Gabrijela Medunić-Orlić i Ivana Grubišić sudjelovale su na seminaru u svojstvu izlagateljica na temu Vijeća za okoliš i suradnička vijeća u zaštićenim područjima kao participativni modeli sudjelovanja javnosti i sudionica, 03.03.2016., Zagreb.
- Sastanak radne grupe za pravo pri EEB, u organizaciji European Environmental Bureau, Mia Bašić, sudionica, 11.-13.05.2016., Brisel.
- Završno predstavljanje rezultata projekta Procjena rizika od zagađenja uzrokovanim rijekama i ispustima u priobalju - Coastal Pollution Risk Tool (CPORT) i radionica, u organizaciji Fakulteta građevinarstva i arhitekture Split, Marija Nazlić i Jakša Božanić, sudionici, 22.9.2016., Split.
- Tribina „Male hidroelektrane“ u Organizaciji udruga EkoPan i Zelena akcija, Gabrijela Medunić-Orlić, sudionica, 26.10.2016, Karlovac.
- Seminar „Važnost sudjelovanja javnosti u transparentnom upravljanju prirodnim resursima“ u organizaciji udruga EkoPan i Zelena akcija, Gabrijela Medunić-Orlić, sudionica, 27-28.10.2016., Karlovac.
- Kongres o očuvanju prirode u organizaciji IUCN-a, 01.09-05.09.2016; Honolulu, Hawaii, Milena Šijan.
- Konferencija „Monitoring and Management of Visitors in Recreation and Protected Areas (MMV)“ u organizaciji Sveučilišta u Novom Sadu; 26-28.09. 2016; Novi Sad, Srbija, Milena Šijan u ulozi sudionice i izlagateljice.

3.

UNAPRJEĐIVANJE ORGANIZACIJE RADA I UPRAVLJANJA UDRUGOM

Jačanje upravljačkih praksi temeljenih na principima dobrog upravljanja

15. veljače 2016. stupio je na snagu novi Statut Udruge Sunce usklađen sa Zakonom o udrugama (NN 74/14). U rujnu 2016. godine zbog nadolazećeg isteka mandata članova Upravnog odbora po drugi put je proveden javni natječaj za odabir vanjskih članova Upravnog odbora. Naime, Upravni odbor Udruge Sunce sastoji se od tri vanjska člana koji se biraju putem javnog natječaja te dva predstavnika zaposlenika koje zaposlenici odabiru među sobom interno. Tako su dva člana Upravnog odbora, Andrijana Parić te Marina Marković ponovno odabrani putem javnog natječaja dok je jedna članica, Slađana Pavlinović zamijenjena novim članom, Markom Pećarevićem. Također interno među zaposlenicima kao predstavnice zaposlenika, odbrane su Zrinka Jakl i Ivana Grubišić, koja je zamijenila Mosora Prvana u ovoj ulozi. Na ovaj način novi je upravni odbor zamijenio svoja dva člana, jednog internog i jednog vanjskog, čime se osigurava raznolikost, transparentnost rada ali i prijenos znanja i iskustva stečenih kroz rad prethodnog sastava UO-a. Tijekom travnja 2016. proveden je i interni natječaj za izvršnog direktora te je ponovno odabrana Gabrijela Medunić-Orlić s četverogodišnjim mandatom. Jedan od zadataka novog Upravnog odbora predviđenog operativnim organizacijskim planom za 2017. godinu je unaprjeđenje rada UO-a. Znanja i iskustva stečena kroz rad prethodnog sastava UO-a koristit će se za unaprjeđenje rada novog saziva.

U okviru Skupštine održane u listopadu 2016. godine, a prilikom odabira novog Upravnog odbora, nakon provedenog javnog natječaja za vanjske članove, članica Upravnog odbora Andrijana Parić predstavila je rezultate rada prethodnog saziva UO-a, načine rada i funkciranja tijekom četverogodišnjeg razdoblja, načine komunikacije između upravljačkih i izvršnih struktura i dr. U 2016. godini ukupno je održano 4 sastanka Upravnog odbora u starom sazivu te 1 u novom sazivu Upravnog odbora. Komunikacija s članovima UO-a provodi se i putem e-maila te telefonski.

Rad na kvaliteti i procedurama

Zbog uočene fluktuacije zaposlenika, brojnosti projekata i aktivnosti tijekom 2016. započete su aktivnosti usmjerene ka unaprjeđenju organizacije i evaluacije rada zaposlenika te refleksije. U 2016. godini započet je proces izrade nove sistematizacije rada te izmjena i dopuna Pravilnika o radu.

Financijsko planiranje

U suradnji s knjigovođom sustavno se radilo na usklađivanju financijskog poslovanja s obvezama iz Zakona o finansijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14) te sukladno

obvezama koje proizlaze iz ovog Zakona izrađen finansijski plan za 2017. te usvojen na Skupštini održanoj u prosincu 2016. godine.

Proširenje prostora za rad i unaprjeđenje radnih uvjeta

Tijekom 2016. godine Udruga Sunce zbog povećanog obima projekata i aktivnosti djelovala je u dva dislocirana ureda. Na temelju iskustva i rezultata rada u dva ureda, ali i zbog manjeg broja trenutno osiguranih projekata za 2017. godinu odlučeno je kako se od 01.12.2016. neće više koristiti drugi ured. Za materijal i opremu Udruge Sunce koji zauzima veliki dio postojećeg prostora iznajmljen je garažni prostor. S obzirom na odlazak 3 zaposlenika u 2017. godini zbog prelaska na druga radna mjesta odlučeno je kako će se do daljnog koristit postojeći uredski prostor. Istovremeno se očekuje natječaj Grada Splita koji je prilika za osiguravanje slobodnih prostora na istom katu gdje se nalazi sjedište Udruge. U slučaju odobravanja novih projekta koji su trenutno u postupku procjene i povećanja broja zaposlenih na temelju svih prikupljenih iskustava uspostaviti će se nova organizacija rada.

4.

EVALUACIJA RADA, EDUKACIJA I USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA I VOLONTERA

Razvoj ljudskih potencijala i ciljanih kompetencija

Proces evaluacije rada provodi se prema unaprijed utvrđenoj metodologiji sa svakim novim zaposlenikom kao i postojećim zaposlenicima Udruge Sunce. Zbog odlaska dijela zaposlenika krajem 2016. i onog najavljenog početkom 2017.; krajem 2016. godine je sa svim zaposlenicima po prvi put proveden strukturirani upitnik s ciljem utvrđivanja očekivanja, potreba posebno vezanih uz dugoročnji ostanak u Udrizi, zamjećenih nedostataka u radu i sl. Rezultati svih evaluacija kao i zajedničke evaluacije koriste se za daljnji razvoj ljudskih potencijala, provođenje ciljanih edukacija za pojedine zaposlenike i jačanje organizacije u cjelini.

U 2016. godini sa zaposlenicom Ivanom Grubišić sklopljen je ugovor o stručnom usavršavanju povezan s pripremom za polaganje pravosudnog ispita, pri čemu je Udruga Sunce sufinancirala polaganje ovog ispita u iznosu od 11.6000,00 kn, a kroz odvajanje dijela radnog vremena za praksu.

Kroz sudjelovanje na okruglim stolovima, radionicama i sl. događajima u zaštiti okoliša i prirode kao i u aktivnostima vezanih uz civilno društvo općenito, na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini dajemo svoj aktivan doprinos ovim događanjima, razvijamo odnose s postojećim suradnicima i

partnerima te stječemo nova partnerstva (vidi poglavlje 2.). Istovremeno ova su događanja prilika za stjecanje znanja i razmjenu iskustva među sudionicima.

Dodatno tijekom 2016. zaposlenici Udruge Sunce bili su uključeni sljedeće edukacije i usavršavanja:

- Trening za sekundarnu nabavu za korisnike bespovratnih sredstava EU u okviru Trećeg opoziva na dostavu projektnih prijedloga 4M Joint Technical Secretariat (JTS), Samanta Šećer, Margita Radman, sudionice, 13.01.2016. Dubrovnik, Sveučilište u Dubrovniku.
- Regionalni sastanak za udruge korisnice institucionalne potpore u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, tema sastanka bila je „Financiranje, izvještavanje, revizija, poslovanje udruge“, Gabrijela Medunić-Orlić, Samanta Šećer, 10.03.2016., Split, Gradska knjižnica Marka Marulića.
- Seminar „Neprofitne organizacije u sustavu poreza na dobit“ u organizaciji RIF-a (Hrvatska zajednica računovođa i finansijskih djelatnika); 18.02.2016.; Zagreb, Samanta Šećer.
- Radionica „Odnosi s javnošću za organizacije civilnog društva“ u organizaciji Udruge Praktikum; 11.02. i 12.02. 2016.; Zagreb, Pinija Poljaković.
- Seminar „Volontiranje u radu s mladima“ u organizaciji Foruma za slobodu odgoja; 10.03. i 11.03.2016.; Zagreb, Tea Kuzmičić Rosandić.
- Radionica „Priprema Međuizvještaja i Završnih izvještaja – sheme dodjele bespovratnih sredstava IPA 2012 u organizaciji SAFU (vezano uz IPA projekt „Odgovorno za prirodu“); 23. 03. 2016.; Zagreb, Gabrijela Medunić-Orlić, Samanta Šećer.
- Radionica „Diversifikacija financiranja“ u organizaciji GONG-a; 25.05.2016.; Split, Gabrijela Medunić-Orlić, Ivana Grubišić.
- Radionica copywritinga u organizaciji Info zona, 06.07.2016.; Split, Pinija Poljaković.
- GIS trening u organizaciji udruge Green Home i Udruge Sunce kroz projekt 4M, 17.-22.07.2016.; Tivat, Crna Gora, Margita Radman, Matea Špika, Mosor Prvan, Jakša Božanić.
- Trening „Promotion Sustainable Living“ u organizaciji ASHA Centre Alexander Scott; 7.-17.11.2016., Velika Britanija, Pinija Poljaković.

Provodi se evaluacija rada volontera, učenika i studenata uključenih u programe društveno korisnog učenja (*Service-Learning*) te osoba na stručnom usavršavanju. Na temelju evaluacije te ustanovljenih potreba Udruge Sunce proizašlih iz aktivnosti i projekata planira se edukacija i usavršavanje svakog učenika/studenta uključenog u program, volontera te osoba na stručnom usavršavanju.

5.

LJUDSKI KAPACITETI I STRUKTURA UPRAVLJANJA

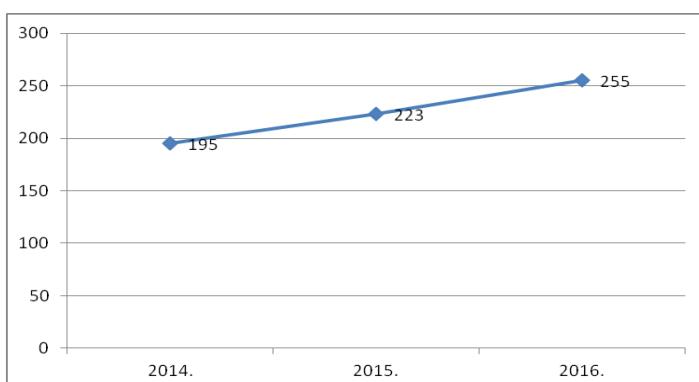
Rad i djelovanje Sunca ne bi bilo moguće bez članova, volontera i zaposlenika Sunca. Tijela upravljanja Sunca čine Skupština, Upravni odbor, Predsjednica Upravnog odbora te Izvršna direktorica.

5.1. Članstvo

U Udrizi Sunce razlikujemo četiri vrste članstva; aktivno, pridruženo, podržavajuće i počasno. Ove vrste članstva se razlikuju po svojim pravima i obvezama. Aktivni članovi mogu biti birani u tijela Udruge te glasati na Skupštini.

Kontinuirana ulaganja u povećanje vidljivosti i komunikaciju s članovima direktno se održava kroz povećano članstvo u Udrudi.

Ukupan broj članova Udruge Sunce na kraju 2016. godine iznosio je 255. Na Slici 1. prikazan je broj članova od 2014. do 2016. godine pri čemu su u 2016. godini povećali broj članova za 32. Rezultat je ovo veće vidljivosti Udruge Sunce te poboljšane komunikacije s javnošću.

Slika 16. Broj novih članova po godinama

Novi Statut (vidi poglavlje 3.) omogućuje učlanjenje maloljetnika, odnosno osoba starijih od 14 godina. Također sukladno Statutu Udruge osobe koje volontiraju u Udrudi trebaju se i učlaniti.

5.2. Upravni odbor

Upravni odbor sastoji se od tri vanjska člana i dva predstavnika zaposlenika. Izvršni direktor/ica sudjeluje u radu Upravnog odbora bez prava odlučivanja.

U 2012. godini započeo je s radom prvi Upravni odbor u ovakvoj formi, a sa četverogodišnjim mandatom do listopada 2016. Vanjski članovi UO-a odabrani su putem tada provedenog javnog natječaja. Uspostavom ovakvog UO-a Udruga Sunce postigla je veći stupanj transparentnosti te unaprijedila upravljanje Udrugom. Sukladno pravilima dobrog upravljanja organizacijama civilnoga društva, članovi UO Sunca svoj rad obavljaju volonterski.

Tako su članovi Upravnog odbora do listopada 2016. bili:

1. **Zrinka Jakl**, dipl. ing. biologije-ekologije, Predsjednica, predstavnica zaposlenika
2. **Mosor Prvan**, dipl. ing. biologije-ekologije, predstavnik zaposlenika
3. **Marina Marković**, dipl. politolog, MSc in Integrated Coastal Zone Management, vanjska članica
4. **Andrijana Parić**, dipl. sociologinja i profesorica filozofije, magistrica za lokalni razvoj – Zajednički magisterij Europske unije za područja u tranziciji, vanjska članica
5. **Sladana Pavlinović**, dr.sc. ekonomije, vanjska članica

Zbog isteka mandata članova Upravnog odbora tijekom kolovoza započet je proces odabira novih članova UO-a. Vanjski članovi Upravnog odbora odabrani su putem javnog natječaja provedenog tijekom rujna 2016. godine. Članovi/ice Upravnog odbora konačno su izabrani na Skupštini 05.10.2016. godine s mandatom od 4 godine (05.10.2020.) i to su:

1. **Zrinka Jakl**, dipl. ing. biologije-ekologije, Predsjednica Upravnog odbora.
2. **Ivana Krstulović Baković**, dipl. iur, predstavnica zaposlenika.
3. **Marina Marković**, dipl. politolog, MSc in Integrated Coastal Zone Management, vanjska članica.
4. **Andrijana Parić**, dipl. sociologinja i profesorica filozofije, magistrica za lokalni razvoj – Zajednički magisterij Europske unije za područja u tranziciji, vanjska članica.
5. **Marko Pećarević**, magistar konzervacijske biologije, vanjski član.

Izvršna direktorica Gabrijela Medunić-Orlić, dipl.ing.kemije i B.Sc.znanosti okoliša te je odabrana putem internog natječaja provedenog u ožujku 2016. Mandat je započeo odlukom Upravnog odbora od 08.04.2016. te traje 4 godine.

5.3. Zaposlenici

Strateškim planom utvrđeno je kako je za održavanje stručnosti i učinkovitosti ključno postići i zadržati stabilan tim tijekom višegodišnjeg razdoblja i to s 7-9 zaposlenih na neodređeno, 3-5 na određeno te 1-3 osobe koje se nalaze na polugodišnjem ili jednogodišnjem stručnom usavršavanju i/ili volontiranju bilo temeljem potpore HZZ, bilo putem stručne prakse stranih studenata i slično.

Tijekom 2016. godine u Udrudi je ukupno bilo zaposleno 13 osoba i to na sljedećim radnim mjestima:

1. **Gabrijela Medunić-Orlić**, dipl.ing.kemije, B.Sc.znanosti okoliša, izvršna direktorica/voditeljica programa Zaštite okoliša i održivog razvoja, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme.

2. **Zrinka Jakl**, dipl.ing.biologije-ekologije, voditeljica programa Zaštite prirode, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme, porodiljni dopust od 01.07.2016. do 01.03.2017.
3. **Milena Šijan**, prof.biologije i kemije, B.Sc.znanosti okoliša, suradnica na programu Zaštite prirode, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme.
4. **Samanta Šećer**, mag. forenz., finansijsko administrativna suradnica, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme, od svibnja 2015.
5. **Mosor Prvan**, dipl.ing. biologije-ekologije, suradnik na programu Zaštite prirode, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme.
6. **Margita Radman**, mag. biologije i ekologije mora, suradnica edukatorica, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme
7. **Ivana Grubišić**, mag.iur., suradnica na programu zaštite okoliša/pravnica, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme do 08.12.2016. kada je sklopljen Ugovor na neodređeno.
8. **Matea Špika**, dipl.ing. biologije, M.Sc. Management of Protected Areas, suradnica na programu Zaštite prirode, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme.
9. **Marija Nazlić**, prof. biologije i kemije, suradnica edukatorica, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme. Ugovor na neodređeno; korištenje porodiljinog dopusta uz rad na pola radnog vremena od 1.9.2016. - 3.6.2017.
10. **Jakša Božanić**, dipl ing. geologije na radnom mjestu suradnik edukator, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme.
11. **Pinija Poljaković**, mag. Sociologije na radnom mjestu voditeljica komunikacija, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme.
12. **Mia Bašić**, mag.iur, zaposlena na radnom mjestu suradnice pravnice, pripravnice, Ugovor na određeno nakon isteka mjere stručnog osposobljavanja HZZ-a, od 27.07.2016.
13. **Tea Kuzmičić Rosandić**, mag.biologije i ekologije mora na radnom mjestu suradnice edukatorice od 07.06.2016 temeljem Ugovora o radu na određeno, a nakon isteka mjere javnih radova.

Budući je dio osoba radio na nepuno radno vrijeme zbog korištenja porodiljnih dopusta te na kraće vremensko razdoblje, na godišnjoj razini ukupno je bilo zaposleno 11,08 osoba temeljem ugovora na određeno/neodređeno, uključujući i osobu zaposlenu putem mjere javnih radova HZZ-a. Uračuna li se osoba koja je bila na stručnom usavršavanju tim ljudi u Udrudi činilo je 11,66 osoba na godišnjoj razini. Za usporedbu tijekom 2015. godine 9,4 osoba bilo je zaposleno temeljem Ugovora na određeno/neodređeno na puno radno vrijeme, tijekom 2014. godine radilo je 7,98 osoba, a u 2013. godini u Udrudi je u prosjeku radilo 6,7 osoba na puno radno vrijeme.

Na stručnom usavršavanju bez zasnivanja radnog odnosa, a temeljem potpore HZZ-a bila je:

- **Mia Bašić**, vježbenica na radnom mjestu suradnice pravnice/pripravnica od srpnja 2015. do srpnja 2016.

U 2016. godini uspješno je dovršeno i korištenje prvi put odobrene mjera javnih radova od strane HZZ (2015. godina) za jednu osobu; mladi za EU- suradnici na EU projektima u nevladinom sektoru.

- **Tea Kuzmičić Rosandić**, mag.biologije i ekologije mora, prosinac 2015. do lipanj 2016.

5.4. Volonteri

Tijekom 2016. nastavilo se na unaprjeđenju volontiranja u Udrudi kao i na mobiliziranju volontera. Uvedeni su redoviti mjesečni sastanci s volonterima. Dio radnog vremena jedne osobe zaposlene na radnom mjestu suradnice edukatorice posvećen je koordiniranju i radu s volonterima. Aktivnosti povezane s volontiranjem dio su aktivnosti EU projekta „Odgovorno za prirodu“, u okviru kojeg se razvijaju programi volontiranja za studente Pravnog fakulteta. Također paralelno se kroz spomenutu EU projekt te projekt „Studenti uče o građanskom angažmanu - Društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša“ financiran od strane njemačke zaklade DBU u partnerstvu s Ekonomskim fakultetom, Kemijsko-tehnološkim fakultetom, Filozofskim fakultetom te Sveučilišnim odjelom za studije mora razvijaju i programi društveno korisnog učenja. Uključeni studenti potencijalni su budući volonteri i članovi Udruge po završetku angažmana u okviru ovog programa.

Ukupno je tijekom 2016. godine u Udrudi volontiralo 25 osoba od toga 19 žena i 6 muškaraca, većina u dobi između 18-30 godina (15 volontera). Odrađeno je 1941 volonterski sat, od čega se 699 sati odnosi na volontiranje EVS volonterke.

Ovi podaci dostavljeni su i Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku početkom 2017.

Tijekom 2016. godine volonteri su se u rad Udruge Sunce uključili na sljedeće načine i kroz sljedeće programe/projekte:

PROGRAM ZAŠTITE PRIRODE

Sudjelovanje na EU projektu „Kartiranje, monitoring i upravljanje prekograničnom Natura 2000 mrežom na moru - 4M“

- sudjelovanje na treningu - Jačanje kapaciteta za kartiranje podmorja i monitoring održanog 07.-10. lipnja 2016. godine.
- sudjelovanje na ronilačkim terenima u Hrvatskoj i Crnoj Gori

PROGRAM ZAŠTITE OKOLIŠA I ODRŽIVOG RAZVOJA

Sudjelovanje na EU projektu IPA „Odgovorno za prirodu“(„Responsible for Nature“); lipanj-rujan 2016

- sudjelovanje u pregledu web stranica županija
- unošenje podataka u excel tablice

Sudjelovanje na projektu IPA „Partnerstva za okoliš“, svibanj-lipanj 2016

- organizacija i sudjelovanje u javnom događanju; akcija promoviranja sustava odvojenog prikupljanja otpada „od vrata do vrata“ – Mala akcija

Sudjelovanje u projektu „Studenti uče o građanskom angažmanu - Društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša“ (Njemačko – hrvatski partnerski projekt)

- sudjelovanje na treningu „Razvoj vještina i metoda za rad s mladima“ (17.-18.05.2016.)
- sudjelovanje na ciklusu radionica:

1. Postupanje s otpadom – uvod
2. Održivi turizam – uvod
3. Organizacija javnih događanja i rad s medijima
4. Planiranje aktivnosti i događanja; Postupanje s otpadom, Održivi turizam“

Sudjelovanje u javnim događanjima povodom Dana planeta Zemlje 2016, travanj

- pregled projekata po školama te sudjelovanje u odabiru najboljeg projekta
- sudjelovanje i pomoć pri organizaciji javnog događanja i edukacije djece vrtićke dobi o kompostiranju u Urbanom vrtu u Splitu
- sudjelovanje u organizaciji i rasprodaji rabljene dječje opreme i igračaka
- sudjelovanje u organizaciji Eko/film festivala

Sudjelovanje u javnom događanju povodom Europskog dana bez automobila, rujan 2016

- organizacija i sudjelovanje na Splitskoj biciklijadi

MEĐUPROGRAM EDUKACIJE I INFORMIRANJA

- sudjelovanje u organizaciji i vođenju Zelenih izleta Udruge Sunce
- stručna pomoć u izradi maturalnih radova učenika Prirodoslovno tehničke škole – Split, komunikacija s učenicima, spona između maturanata i mentora iz Udruge Sunce
- sudjelovanje na predavanjima na temu odvojenog prikupljanja otpada s naglaskom na kompostiranje kao predavač na otoku Lastovu i Dugom otoku
- sudjelovanje na predavanju u OŠ Jesenice Dugi Rat na temu zaštite okoliša i prirode
- sudjelovanje na seminarima iz područja zaštite okoliša

OSTALO

- sudjelovanje na sastancima za volontere
- sudjelovanje u organizaciji i provođenju manifestacije Dani otvorenih vrata Udruga

EVS volontiranje

Nakon provedene akreditacije za EVS volontiranje, tijekom 2016. godine Udruzi Sunce odobren je projekt „ Go Green Dalmatia- Nature protection & sustainable development in Dalmatia“ u okviru ERASMUS + Programa KA1 Learning Mobility Individuals; EVS volontiranje. Projekt je omogućio finansijsku podršku za dugoročno volontiranje 1 volontera. Putem natječaja odabrana Nastja Logar za volontiranje u trajanju od godinu dana (01. 07.2016. do 30.06.2017).

Aktivnosti volonterke uključuju rad u uredu i na terenu. Glavna područja rada su :

- izrada marketing plana za PP Lastovsko otočje,

- organizacija radionica i predavanja u sklopu Eko partner programa, održavanje facebook stranice Eko partner
- sudjelovanje u prezentaciji EVS programa putem medija i kroz predavanja za studente
- uz to po željama volonterke povremeno je uključena u aktivnosti na projektu SEAMed, npr. trening interpretacije prirodnih vrijednosti lastovskog otočja
- tečaj hrvatskog jezika.

Agencije za mobilnost je prilikom posjeta (21.10.2016.) ocijenila da se projekt provodi u skladu s načelima i standardima kvalitete EVS projekta, s odobrenim projektom te na obostrano zadovoljstvo volonterke i organizacije.

Stečena iskustva i znanja u provedbi EVS programa omogućit će i angažman novih volontera putem istog programa, daljnji razvoj suradnje s Agencijom za mobilnost ali i razvoj stručnog usavršavanja stranih studenata.

5.5. Programi društveno korisnog učenja

U školskoj godini 2015./2016. 6 učenika Prirodoslovno tehničke škole uključilo se u program društveno korisnog učenja. U školskoj godini 2016./2017. u program se uključilo novih 6 učenika. Ovaj oblik suradnje s Prirodoslovno tehničkom provodi se od 2011. godine. Cilj programa je da učenici steknu znanja iz područja zaštite okoliša i prirode, u što većoj mjeri da se uključe i potaknu na aktivno građanstvo, upoznaju s vrijednostima volonterskog rada te ulogom i načinom rada organizacija civilnoga društva.

U 2016. godini programi društveno korisnog učenja razvijali su se i za studentsku populaciju i to kroz projekte „Responsible for Nature/Odgovorno za prirodu“ i „Studenti uče o građanskom angažmanu - društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša“. U okviru projekta „Responsible for Nature/Odgovorno za prirodu“ razvijali smo program društveno korisnog učenja za studente Ekonomskog fakulteta te program volontiranja za studente Pravnog fakulteta, pri čemu je Pravni fakultet pokazao interes za razvoj u program društveno korisnog učenja. Ovi programi su usmjereni k povećanju sudjelovanja mladih u aktivnostima poveznim sa poticanjem sudjelovanja u upravljanju javnim dobrima i prirodnim resursima.

Kroz drugi projekt razvijani su programi za studente Kemijsko-tehnološkog, Filozofskog, Ekonomskog fakulteta te Sveučilišnog odjela za studije mora, a povezani s tematikom održivog gospodarenja otpadom i održivog turizma.

6.**UMREŽAVANJE I PARTNERSTVA**

Suradnja s udrugama na **lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini** predstavlja osnovu našeg djelovanja. U 2016. godini bili smo uključeni u rad dolje navedenih mreža i to kroz angažman u upravljačkim strukturama, razmjenu informacija, znanja i iskustva, jedinstven nastup u pitanjima od zajedničkog interesa, vezano uz pitanja i probleme iz područja rada Udruge kao i rada organizacija civilnog društva.

Lokalna razina

- **Forum organizacija civilnog društava Splitsko-dalmatinske županije**

Udruga Sunce formalno je uključena u rad ove Mreže međutim ista tijekom 2016. godine nije bila aktivna.

Međutim tijekom 2016. godine surađivali smo s brojnim udrugama na lokalnoj razini u provedbi različitih aktivnosti. S Udrugom RODA surađivali smo u obilježavanju Dana planeta Zemlje kroz organizaciju rasprodaje. S portalom Cenzura STAV prilikom objave članaka relevantnih kako za zaštitu okoliša tako i civilno društvo općenito. Kroz Savjetodavno vijeće za okoliš surađivali smo s Društvom Marjan, Građanskom inicijativom Karepovac-Drugo lice Splita te udrugom Zelena spirala.

Nacionalna razina

- **Mreža Zelenih telefona Hrvatske, članica smo ove mreže od 1999. godine**

Putem mailing liste Zelenog telefona s članicama mreže komunicira se i razmjenjuju se informacije na tjednoj razini. 2016. godina bila je druga godina provedbe zajedničkog projekta „Partnerships for Environment: Developing Public and Civil Environment Protection Capacities in Croatia through practise of Green Phone Service/ Partnerstva za okoliš (vidi poglavljje 2.2), a koji se provodi u partnerstvu s 5 članica Mreže; Ekološko društvo PAN, Karlovac kao nositelj projekta te Ekološka udruga Krka Knin, Žmergo iz Opatije, Franjo Košćec iz Varaždina, ZEO Nobilis iz Čakovca.

- **Zeleni forum, članica smo ove mreže od 1999. godine**

Uz članstvo Udruga Sunce je u mreži Zeleni forum, članica koordinacije koju čini sedam udruga iz Mreže. Komunikacija se vršila na dnevnoj razini putem službene mailing liste. Skupština Zelenog foruma održana je 26.10.2016. u Karlovcu.

- Podržavamo rad Platforme 112.

Za informiranje vezano uz razvoj i djelovanje civilnoga društva, zajednička zagovaranja te komunikaciju s udrugama članicama Platforme 112 koristimo zajedničku mailing listu.

Međunarodna razina

- EEB iz Bruxellesa, članica smo ove mreže od 2006. godine

U rujnu 2016. predstavnica Udruge Sunce, Ivana Grubišić sudjelovala je na godišnjoj Skupštini EEB-a u Beču i konferenciji. Također Udruga Sunce sudjelovala je u radu pravne grupe u okviru EEB-a koja se bavi problematikom europskog okolišnog zakonodavstva te na sastanku ove grupe u svibnju u Briselu.

- CEEweb iz Mađarske, članica smo ove mreže od 2006. godine

U 2016. surađivali smo kao partneri u prijavi projekta „Achieving the SDGs through coherent policies and citizen action from the angle of protecting ecosystem services in the new MSs“ koji je prijavljen na natječaj EU „Raising public awareness of development issues and promoting development education in the European Union“. Udruga Sunce je jedan od partnera na projektu.

- AdriaPAN iz Italije, od 2009. godine

Mreža funkcioniра kao on-line platforma za razmjenu informacija vezano za upravljanje zaštićenim područjima u Jadranu te za pronalaženje partnera za projekte. Putem on-line alata pratimo rad mreže i uključujemo se kada je to potrebno.

- MedPAN iz Francuske, članica smo ove mreže od 2009. godine

Mreža funkcioniira kao on-line platforma za razmjenu informacija vezano za upravljanje zaštićenim područjima u Sredozemlju, za pronalaženje partnera za projekte, za edukaciju i razmjenu iskustava. Za razliku od neformalne AdriaPAN mreže, ova mreža je formalna i vrlo aktivna. Udruga redovito sudjeluje u on-line komunikaciji, upitnicima te na godišnjoj konferenciji i Skupštini mreže. Od 28.studenog do 01. prosinca, Milena Šijan sudjelovala je na forumu Mreže, te predstavila rezultate SEA Med projekta.

- **SEAS AT RISK, Brussel**

Udruga je pristupila ovoj mreži kako bi se više na EU razini povezala s organizacijama aktivnim u pitanju politika zaštite mora. Tijekom 2016., pratili smo rad mreže putem mailing liste kroz koju smo dobivali informacije o vezanim politika, zagovaranjima i raspoloživim treninzima.

S međunarodnim organizacijama iz područja zaštite prirode i okoliša surađujemo kroz formalno partnerstvo u prijavljivanju i provedbi zajedničkih projekata, zatim kroz e-mail komunikaciju u svrhu prijenosa informacija te kroz razmjenu znanja i iskustva bilo kao predavači ili kao sudionici radionica, treninga, konferencija, seminara, javnih događanja, studijskih posjeta i istraživanja u Hrvatskoj i inozemstvu.

Organizacije i institucije s kojima smo tijekom 2016. imali suradnju su WWF, IUCN, Greenpeace, PAP/RAC, RAC/SPA, Green Home, MedCEM, Mladi istraživači Srbije, Fungobe, pojedina morska zaštićena područja u Sredozemlju, Die Deutsche Gesellschaft für Umwelterziehung

7.

VIDLJIVOST I ODNOSI S JAVNOŠĆU

Tijekom 2016. održana je radionica za izradu komunikacijske strategije te je izrađena komunikacijska strategija Udruge Sunce za razdoblje 2017.-2020. Kroz čitavu 2016. Udruga je imala osobu na radnom mjestu voditeljica odnosa i komunikacija s javnošću.

Zabilježen je povećan broj objava u medijima što je svakako doprinijelo povećanoj vidljivosti Udruge Sunce te jačanju zagovaranja. Tako je ukupan broj evidentiranih objava medijima kroz čitavu 2016. godinu bio 194 što je povećanje od 18,3% (u 2015. godini zabilježeno je 164 objava). Ukupno je zabilježeno 30 objava na TV postajama od čega 19 na HRT, 1 na RTL, 9 na TV Jadran te 1 na Mreži TV. Zabilježeno je 87 objava na radio postajama, pri čemu je Udruga Sunce kroz projekt „Partnerstva za okoliš“ emitirala i 25 emisija Zelenog telefona u suradnji sa HRT Radio Splitom. 9 objava zabilježeno je u tiskanim medijima od čega 8 u Slobodnoj Dalmaciji, a 1 u Zadarskom listu. 71 objave povezane su različitim web portalima i web stranicama među kojima Indeks, H-alter, Dalmatinski portal, Dalmacijanews, T-portal, Tris, Stav cenzura i brojni drugi. Koordinatorica volontera zadužena je i za vođenje baze podataka članova, iako intenzivni rad sa članovima nije započet zbog brojnosti ostalih projekta i aktivnosti. Unatoč tomu, zbog povećane vidljivosti povećao se i broj članova u 2016. godini.

Kako bi svoje ciljeve, projekte i aktivnosti komunicirali put javnosti redovito organiziramo javna događanja (opisana u poglavljju 2.) te sudjelujemo u za Sunce relevantnim javnim događanjima.

8.**IZNALAŽENJE SREDSTAVA*****8.1. Natječaji za bespovratna sredstva***

Udruga Sunce prijavljuje se na gotovo sve Hrvatskoj i Udrizi Sunce dostupne natječaje Europske unije, a čiji se ciljevi poklapaju sa ciljevima Udruge Sunce, a kako bi osigurali financiranje, rad i djelovanje Udruge.

Tako smo se tijekom 2016. godine prijavili na sljedeće natječaje EU:

Projekt „VOLontIraj za PRIRODU, VOLontIraj za SEBE! - školski volonterski programi u zaštićenim područjima prirode“ prijavljen na natječaj Europskog socijalnog fonda; Podrška organizatorima volontiranja za unaprjeđenje menadžmenta volontera i provedbu volonterskih programa u području volontiranja, Udruga Sunce nositelj projekta.

Projekt „Društveno poduzetništvo-održivi turizam-održivi razvoj“ prijavljen na natječaj Europskog socijalnog fonda; Poticanje društvenog poduzetništva, Udruga Sunce nositelj projekta.

Projekt Coastal Fishing Communities Addressing Marine Litter Challenge prijavljen na natječaj Adriatic-Ionian Programme INTERREG V-B Transnational 2014-2020. Udruga Sunce je jedan od partnera na projektu.

Projekt „Achieving the SDGs through coherent policies and citizen action from the angle of protecting ecosystem services in the new MSs“ prijavljen na natječaj EU „Raising public awareness of development issues and promoting development education in the European Union“. Udruga Sunce je jedan od partnera na projektu.

Projekt „Go Green Dalmatia- Nature protection & sustainable development in Dalmatia“ prijavljen na natječaj Erasmus + (EVS volontiranje). Udruga Sunce je nositelj projekta.

Za provedbu tijekom 2016. odobreni su nam sljedeći projekt:

Projekt „ConFish Connectivity among Mediterranean fishery stakeholders and scientists resolves connectivity of fishery populations“

Projekt „Go Green Dalmatia- Nature protection & sustainable development in Dalmatia“ prijavljen na natječaj Erasmus + (EVS volontiranje). Udruga Sunce je nositelj projekta.

Uz navedene projekte prijavljene na EU natječaje sudjelovali smo na lokalnim natječajima Grada Splita, Splitsko-dalmatinske županije i Dubrovačko-neretvanske županije te komunalnog poduzeća Čistoća d.o.o.iz Splita na kojima su nam odobreni projekti, nacionalnim natječajima Ministarstva

znanosti obrazovanja i sporta (odobren projekt), Ministarstva socijalne politike i mladih (nije odobren projekt).

8.2. Društveno poduzetništvo i samofinanciranje

U 2016. godini promjenom Statuta jasno su se izdvojile gospodarske djelatnosti Udruge. Tako članak 16. Statuta Udruge Sunce definira sljedeće:

Pored navedenih djelatnosti Sunce obavlja i sljedeće gospodarske djelatnosti, a u svrhu ostvarivanja ciljeva Sunca, a sukladno važećem zakonu i posebnim propisima za pojedinu od navedenih djelatnosti:

- *Izrada studija, planova te stručnih analiza, mišljenja i izvješća,*
- *Pružanje usluga edukacije iz djelokruga rada Sunca,*
- *Osmišljavanje, organizacija i provedba javnih događanja,*
- *Izdavanje i prodaja vlastitih tiskanih i audiovizualnih edukativnih, informativnih i promotivnih materijala, publikacija i računalnih programa.*

Kao što je vidljivo iz gornjeg članka Statuta Udruga Sunce opredijelila se za djelatnosti koje istovremeno doprinose ostvarenju ciljeva Udruge.

Tijekom 2016. godine koristili smo sljedeće oblike samofinanciranja u Udrudi:

1. Izrada planova upravljanja i stručnih studija

Sljedeće usluge su pružane i opisane unutar poglavlja 2.:

- Izrada nacrta Plana upravljanja rezervata Lokrum za JU Rezervat Lokrum
- Monitoring morske cvjetnice Posidonia oceanica za JU PP Telašćica
- Izrada projektne dokumentacije za projekt kartiranja morskih staništa na području Jadranskog mora u nadležnosti Republike Hrvatske za Hrvatsku agenciju za okoliš i prirodu- detaljnije opisano pod pitanjem broj 1.
- „Monitoring (praćenje stanja) vidre (Lutra lutra L.) na području Nacionalnog parka Krka“ za JU NP Krka
- Pružanja tehničke pomoći u procjeni morskog otpada u Jadranu i postavljanju prioriteta za buduće aktivnosti rješavanja problema za potrebe Instituta za oceanografiju i ribarstvo
- „Volonterski programi u parkovima Hrvatske“ za Ministarstvo zaštite okoliša i prirode u okviru „Projekta integracije u EU Natura 2000 – NIP“ provodi aktivnost „Volonterski programi u parkovima Hrvatske“ za koju je temeljem javnog natječaja podugovorena Udruga Sunce u suradnji s TBWA/Zagreb.

2. Organizacija javnih događanja i edukacija

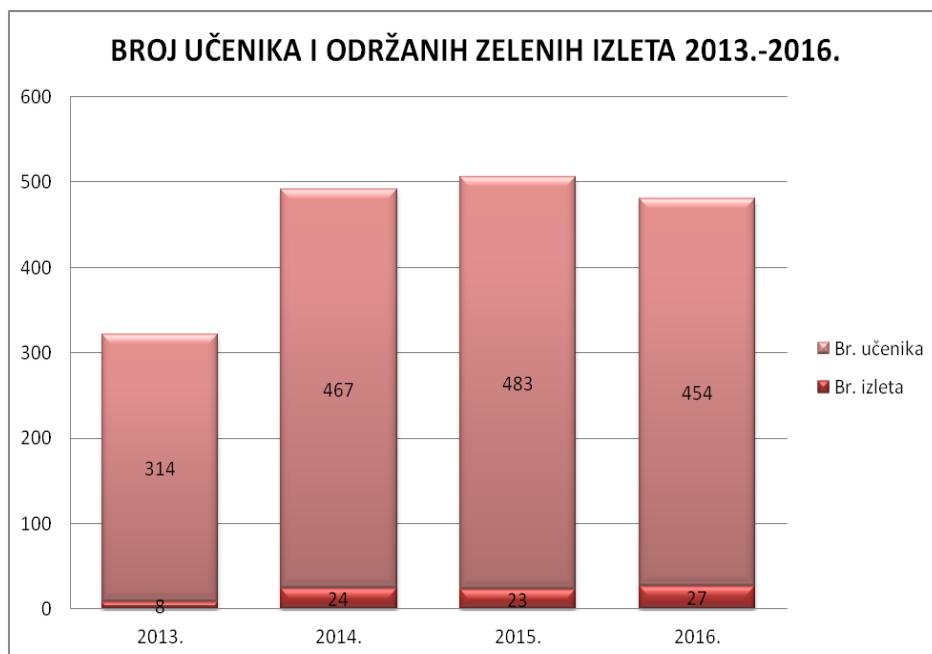
Obilježavanje Dana planeta Zemlje 2016. godini se za razliku od prethodnih godina provelo kao projekt. Naime komunalno poduzeće Čistoća d.o.o. Split je u 2016. godini po prvi put raspisalo

natječaj te su Udruci Sunce odobrena sredstva u okviru projekta. Ipak tijekom 2016. godine pružali smo i sljedeće edukacijske usluge.

Zeleni izleti- radionice u prirodi pod edukativnim vodstvom Udruge Sunce.

Zeleni izleti educiraju učenike u prirodi, o prirodi i njenim ekosustavima, omogućavaju učenicima razumijevanje prirode i povezivanje s prirodom, služe za stjecanje znanja o vrijednostima ekosustava, upoznaju učenike s principima ekološki odgovornog ponašanja i potiču ih na njihovo prakticiranje u svakodnevnom životu doprinoseći na taj način odgoju i obrazovanju za održivi razvoj. Provedba Zelenih izleta započela je u školskoj godini 2012./2013 te je kontinuirano iz godine u godinu raste broj održanih izleta.

Tijekom 2016. godine izleti su se održavali u partnerstvu s turističkim agencijama Lavanda d.o.o. dok su za dio izleta škole osigurale samostalno prijevoz.

Slika 17. Broj održanih Zelenih izleta i uključenih učenika kroz godine

Trenutno Zeleni izleti predstavljaju samofinancirajuću aktivnost Udruge s tendencijom rasta i razvoja u društveno poduzetništvo Udruge.

3. Članarine

I u 2016. godini članarina je iznosila 30,00 kn za studente umirovljenike i nezaposlene, te 70,00 kn za zaposlene. Ukupan prihod od članarina iznosio je 4.360,00 kn, prema sljedećem rasporedu.

ČLANARINE za 2016.g.:	4.360,00 kn
Članarine građana za Sunce	2.660,00 kn
Članarine za EkoPartner program Udruge Sunce (članarine pravnih osoba-turističkih objekata)	1.700,00 kn

Kroz spomenute samofinancirajuće aktivnosti (pružanje intelektualnih i stručnih usluga, organizacija edukacija i javnih događanja, Zeleni izleti, članarine) financijski učinak u 2016. godini bio je sljedeći:

Ukupni prihodi od pružanja usluga	581.138,09 kn
od čega:	
Zeleni izleti	7.597,60 kn
Predavanje	400,00 kn
Intelektualne i stručne usluge	573.140,49 kn

Prihod od članarina =4.360,00 kn (fizičke te pravne osobe u okviru programa EkoPartner).

Ukupni prihodi koji se odnose na 2016. godini = 3.743.090,00 kn

Udio samofinanciranja u 2016. godini = 15,53 %

Važno je istaknuti kako je ukupan udio samofinanciranja opao u 2016. godini međutim u iznosu je vrlo sličan 2015. godini (626.320,00 kn s udjelom od 21,26%) međutim narastao je ukupan proračun Udruge kao rezultat većeg broja odobrenih projekata za provedbu u 2016. godini.

9.

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

U tablici 1. prikazan je popis projekata koji su se provodili tijekom 2016. godine, donatori, razdoblje provedbe te iznos sredstava koji se odnosi na cijelo razdoblje provedbe.

Tablica 1. Popis projekata koji su se provodili u 2016. godini

PROJEKT	GLAVNI NOSITELJ	GLAVNI DONATORI	RAZDOBLJE PROVEDBE	UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA ZA CIJELO RAZDOBLJE PROVEDBE
SEA-Med Project - Field Project in Croatia - <i>Develop a sustainable tourism management plan for Lastovo Islands and Telašćica Nature Parks in Croatia</i>	Udruga Sunce	MAVA fondacija	01.03.2014. – 28.02.2017.	323.999,95 Euro. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
Developing and implementing sustainable practices in sustainable tourism infrastructure and in local tourism facilities-In the framework of the Sustainable Economic Activities in the	Udruga Sunce	MAVA fondacija	15.03.2015. – 28.02.2016.	13.955,00 Euro. Iznos odobren za Udrugu Sunce.

Mediterranean (SEA-MED)				
Kartiranje, monitoring i upravljanje prekograničnom Natura 2000 mrežom na moru“ skraćenog naziva „4M“	Udruga Sunce	EU, Ured za Udruge Vlade RH	15.07.2015. – 15.07.2017.	Ukupna vrijednost projekta je 333.253,39 Eura, a EU financira projekt s 283.265,39 Eura. Udio u proračunu za Udrugu Sunce je 182.937,76 Euro.
Partnerstvo za održivo korištenje zaštićenih dijelova prirode u Dalmaciji- Priroda Dalmacije	Udruga Sunce	EU Ured za Udruge Vlade RH	17. 09.2014. – 17.03.2016.	Ukupna vrijednost projekta 138.888,00 Euro, a EU sufinancira projekt s 124.860,31 Euro. Udio u proračunu za Udrugu Sunce je 86.437,46 Euro.

Neka plavo ostane plavo-edukacija, uspostava praćenja stanja i uklanjanje morskog otpada u području podmorja Lokruma	Udruga Sunce	Grad Dubrovnik	22.ožujak 2016.- 31. prosinac 2016.	19.800,00 kn. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
ConFish- Connectivity among Mediterranean fishery stakeholders and scientists resolves connectivity of fishery populations	Prirodoslovno matematički fakultet, Zagreb	EU Ured za Udruge Vlade RH	01. 11 2016. - 30. 04. 2018.	Ukupna vrijednost projekta 561.574,03 eura, pri čemu je ukupna vrijednost proračuna za Udrugu Sunce 56.100,00 Eura.
Partnerships for Environment: Developing Public and Civil Environment Protection Capacities in Croatia through practise of Green Phone	Ekološko društvo Pan iz Karlovca	EU Ured za Udruge Vlade RH	01.01.2015. - 31.12.2017.	Ukupna vrijednost projekta 225.661,87 Euro. Iznos proračuna namijenjen Udruzi Sunce je 23.864,16 Euro.

Service" (Partnerstva za okoliš)				
Responsible for Nature/Odgovorno za prirodu	Udruga Sunce	EU Ured za Udruge Vlade RH	11.11.2015. – 11.11.2017.	Ukupna vrijednost projekta 181.500,08 Euro. Iznos proračuna namijenjen Udrizi Sunce je 120.657,09 Euro.
Zajedno za prirodu i okoliš/Together for the Nature and Environment	Udruga Sunce	EU Ured za Udruge Vlade RH	10.12.2013.- 10.12.2015.; projekt produžen do 10.02.2016.	Ukupna vrijednost projekta 119.623,70 EUR, a EU sufinancira projekt s 60.000,00 EUR (50,16%), Ured za udruge Vlade RH s 14.068,733 EUR. Proračun projekta koji se odnosi na Udrugu Sunce je 75.313,70 Euro.
Zeleni telefon	Udruga Sunce	Splitsko-dalmatinske županije	01.01.2016- 31.05.2017.	8.000,00 kn. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
„Sinjaj čisti Split“	Udruga Sunce	Grad Split	01.01.2016.- 31.12.2016.	15.000,00 kn. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
ZAJEDNO i AKTIVNO - odgovorno stvaranje i postupanje s otpadom!	Udruga Sunce	Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (FZOEU)	srpanj 2015. - 31. 12.2016.	205.686,00 kn, od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost odobreno je 40%

				sufinanciranje odnosno 82.274,00 kn za Udrugu Sunce.
Sudjeluj u održivom razvoju- edukacija i informiranje o prioritetima u gospodarenju otpadom i odvojenom priključivanju u gradu Splitu	Udruga Sunce	Čistoća d.o.o., Split	01. 02. 2016. - 23.05. 2017.	40.000,00 kn. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
Studenti uče o građanskom angažmanu – društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša	Udruga Sunce	The Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU)	01.01. 2016. - 31. 12 2017.	Ukupna vrijednost projekta je 125.826,02 Euro, pri čemu je 62.514,00 Euro osigurano od strane DBU-a za Udrugu Sunce, a preostali iznos 63.312,02 Euro sufinancira se sredstvima Udruge Sunce. Dio aktivnosti projekta povezan s društveno korisnim učenjem koje se provodi u suradnji s Filozofskim fakultetom sufinancira se kroz projekt MZOS-a.
Otpad nije smeće- kompostirajmo za vrtove veće! - Primjena odgovornog postupanja s otpadom u osnovnim školama i vrtićima	Udruga Sunce	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	01.09. 2016.- 31.08.2017.	50.000,00 kn. Iznos odobren za Udrugu Sunce.

GoGreen Dalmatia- nature protection & sustainable development in Dalmatia	Udruga Sunce	Europska komisija, EU fondovi (Erasmus+)	1.6.2016-31.8.2017	8.399,00 Euro. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
Izrada prigovora Europskoj komisiji vezano uz kršenje direktiva povezanih sa zaštitom prirode	WWF	Protecting „Europe's Lifeline“- The creation of a Trans-Boundary Biosphere Reserve along the Danube, Drava and Mura Rivers	01.03.2016.-01.05.2016. međutim zbog složenosti prigovora njegova priprema se nastavila u 2017. godini.	4.700, 00 Euro. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
Institucionalna podrška stabilizaciji i razvoju Udruge Sunce	Udruga Sunce	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	01.01.2016.-31.12.2016.	Odobreno 325.324,40 kn za institucionalnu potporu Udrizi Sunce. Međutim zbog promjene Uredbe proračun za Udrugu Sunce smanjen je na 227.727,08. Ukupna izviještena i opravdana vrijednost za 2016.: 227.727,08 kn

U tablici 2. prikazan je popis usluga koje su se provodile tijekom 2016. godine, naručitelji, razdoblje provedbe te iznos sredstava koji se odnosi na cijelo razdoblje provedbe.

Tablica 2. Popis usluga koje su se provodile u 2016. godini

USLUGA	NARUČITELJ	IZVOR SREDSTAVA	RAZDOBLJE PROVEDBE	UKUPAN PRORAČUN I IZNOS SREDSTAVA za 2015. godinu prema uplati
Volonterski programi u parkovima Hrvatske	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Svjetska banka, u okviru „Projekta integracije u EU Natura 2000 – NIP	31.03.2014. – 22.02.2016.	559.350,00 kn bez pdv. Usluga se provodila u konzorciju s TBWA te je iznos za Udrugu Sunce 411.350,00 kn bez pdv-a.
Pružanje tehničke pomoći u procjeni morskog otpada u Jadranu i postavljanju prioriteta za buduće aktivnosti rješavanja problema	Institut za oceanografiju i ribarstvo	Projekt IPA Adriatic CBC programa 2007 – 2013 pod nazivom "Sustav upravljanja morskim otpadom u Jadranskoj regiji"	15.09.2014. – 28.02.2016.	400.000,00 kn bez pdv. Iznos za Udrugu Sunce.
Monitoring (praćenje stanja) vidre (<i>Lutra lutra L.</i>) na području Nacionalnog parka Krka	Javna ustanova Nacionalni park Krka	Javna ustanova Nacionalni park Krka	listopad 2016.- 30. 12.2016.	12.960,00 kn bez pdv-a. Iznos za Udrugu Sunce.

Izrada projektne dokumentacije za projekt kartiranja morskih staništa na području Jadranskog mora u nadležnosti Republike Hrvatske	Državni zavod za zaštitu prirode/Hrvatska agencija za okoliš i prirodu	Državni zavod za zaštitu prirode/Hrvatska agencija za okoliš i prirodu	23.09.2015. – 23.09.2016.	330.000,00 kn bez pdv-a. Iznos za Udrugu Sunce je 295.000,00 kn, a ostatak se odnosi na podizvršitelja tvrtku Razbor d.o.o.
Monitoring morske cvjetnice <i>Posidonia oceanica</i>	Javna ustanova Park prirode Telašćica	Javna ustanova Park prirode Telašćica	10.03.2016.- 10.03.2017.	40.743,00 kn bez pdv-a. Iznos za Udrugu Sunce.
Izrada nacrta Plana upravljanja rezervata Lokrum	Javna ustanova rezervat Lokrum	Javna ustanova rezervat Lokrum	15.03.2016.- 15.03.2017.	132.000,00 kn bez pdv-a. Iznos za Udrugu Sunce.
Izrada nacrta Plana upravljanja Nacionalnim parkom "Mljet"	Javna ustanova Nacionalni park Mljet	Javna ustanova Nacionalni park Mljet	23.06.2014. – 31.08.2016.	52.000,00 kn bez pdv-a. Iznos za Udrugu Sunce.
Zeleni izleti	Škole	Škole/učenici	Tijekom 2016.	7.597,60 kn bez pdv-a. Ostvaren iznos za Udrugu Sunce.

Tablica 3. Prihodi i rashodi u 2016. godini

Ostvareni prihod Udruge u 2016. godini	3.743.090,00 kn
Od toga ostvareno iz:	
Stranih izvora (inozemnih vlada i međunarodnih organizacija)	1.261.517,00 kn
Stranih izvora (EU fondova)	1.309.170,00 kn
Proračuna, državni	96.659,00 kn
Proračuna, lokalni	19.800,00 kn
Proračuna Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva ili drugih javnih zaklada i institucija	227.727,08 kn
Vlastiti prihodi ostvareni obavljanjem dopuštenih djelatnosti	581.138,00 kn
Donacije poslovnog sektora RH	217.432,19 kn
Članarine	4.360,00 kn
Donacije građana/graćanki RH	261,00 kn
Ostalo (prihodi od prodaje, refundacija i sl.)	25.025,73 kn
Ukupno ostvareni rashodi Udruge u 2016. godini	3.720.807,00 kn
Od toga utrošeno za:	
Plaće, naknade i doprinosi za zaposlenike	1.265.524,00 kn
Naknade zaposlenicima za pokrivanje troškove službenih putovanja, radionica, seminara	216.046,00 kn
Naknada konzultantima i suradnicima (strani i domaći) i osobama izvan radnog odnosa (naknada, autorski i ugovori o djelu + putni troškovi)	346.877,00 kn
Troškovi terena za volontere	0,00 kn
Rashodi za usluge (zakupnina, telefon, održavanje i sl.)	835.701,00 kn
Materijalni troškovi	151.671,00 kn
Intelektualne i osobne usluge (ugovori, knjigovodstveni servis, student servis i dr.)	416.167,00 kn
Ostali rashodi (članarine, donacije, bankarske usluge, amortizacija i dr.)	488.821,00 kn